

การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต : กรณีศึกษา
ชุมชนเกษตรบ้านจ่ารุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

APPLICATION OF THE SUFFICIENCY ECONOMY CONCEPT
TO DAILY LIVING : A CASE STUDY OF BAN JUMRUNG
AGRICULTURAL COMMUNITY, NOENKHO SUBDISTRICT,
GLANG DISTRICT, RAYONG PROVINCE.

T110377

ชิดชนก ตระกูลทิพย์
CHIDCHANOK TRAGOOLTHIP

กพ.
๗๕๔๔๗
๒๕๕๓

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 110377
วัน,เดือน,ปี - 1 11/๑. 2553

b. 1225440X
i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนการเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2553

KMITL-2010-AG-M-091-049

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**APPLICATION OF THE SUFFICIENCY ECONOMY CONCEPT
TO DAILY LIVING : A CASE STUDY OF BAN JUMRUNG
AGRICULTURAL COMMUNITY, NOENKHO SUBDISTRICT,
GLANG DISTRICT, RAYONG PROVINCE.**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF SCIENCE IN AGRICULTURAL DEVELOPMENT FACULTY
OF AGRICULTURAL TECHNOLOGY
KING MONGKUT'S INTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2010

KMITL-2010-AG-M-091-049

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2010

FACULTY OF AGRICULTURAL TECHNOLOGY

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต : กรณีศึกษา ชุมชนเกษตร
บ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
Application of the Sufficiency Economy Concept to Daily Living : A Case Study of
Ban Jumrung Agricultural Community, Noenkho Subdistrict, Glang District, Rayong
Province

นักศึกษา นางสาวชิตชนก ตระกูลทิพย์
รหัสประจำตัว 49065706
ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา พัฒนาการเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.ทิพวรรณ ถิมังกูร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
ผศ.ดร.สมศักดิ์	อุหาสวรรค์เวช	
ผศ.ดร.ไพฑูลย์	แจ่มพงษ์	
รศ.ดร.ทิพวรรณ	ถิมังกูร	
ผศ.ดร.ปัญญา	หมั่นเก็บ	
ผศ.ดร.นฤต	ถวิลถึง	

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ 20 พฤษภาคม 2552 เวลา 09.30-12.00 น.
สถานที่สอบ ณ ห้องประชุม C402 (ชั้น 4 อาคารเจ้าคุณทหาร)

คณบดีรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ศักดิ์ชัย ชูโชติ)

คณบดีคณะเทคโนโลยีการเกษตร

วันที่ 24 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

สำนักทะเบียนและประมวลผล สจล.
วันที่ส่งเล่มวิทยานิพนธ์รับบำนาญ
วันที่ 27 เดือน พ.ค. พ.ศ. 53
ลงชื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

: กรณีศึกษา ชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ

อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

นักศึกษา

นางสาวชิตชนก ตระกูลทิพย์

รหัสประจำตัว

49065706

ปริญญา

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

พัฒนาการเกษตร

พ.ศ.

2553

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.ทิพวรรณ ถิมังกูร

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ผศ.ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุง 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล จากทุกหน่วยของประชากรจำนวน 160 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ T-test และ F-test

ผลการศึกษา พบว่า

1) ผู้แทนครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 41 ปีขึ้นไป มีสถานภาพสมรสแล้ว จบการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ มีสถานภาพทางสังคมเป็นสมาชิกกลุ่ม มีรายได้เท่ากับรายจ่าย มีเงินออม และมีหนี้สิน ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากหนังสือพิมพ์ จากโทรทัศน์ จากเพื่อนบ้าน และจากวิทยุ ตามลำดับ และเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2) ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก

3) ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ระดับปัจเจกและในระดับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

4) ปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทน

ครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับปัจเจก มีดังนี้ ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคม

แยกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่ขึ้นด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานภาพทางเศรษฐกิจด้านรายได้ สถานภาพทางเศรษฐกิจด้านเงินออม การฝึกอบรม การดูงาน
ปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็น
สมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับชุมชน มีดังนี้ ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคม สถานภาพทาง
เศรษฐกิจด้านเงินออม การฝึกอบรม การดูงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis	Application of the Sufficiency Economy Concept to Daily Living : A Case Study of Ban Jumrung Agricultural Community, Noenkho Subdistrict, Glang District, Rayong Province
Student	Miss. Chidchanok Tragoolthip
Student ID	49065706
Degree	Master of Science
Programme	Agricultural Development
Year	2010
Thesis Advisor	Assoc.Prof.Dr. Tippawan Limunggura
Thesis Co-Advisor	Assist.Prof.Dr. Panya Mankeb

ABSTRACT

The study on the application of the sufficiency economy concept to daily living : a case study of Ban Jumrung agricultural community, Noenkho Subdistrict, Glang District, Rayong Province aimed to study the application of the sufficiency economy concept to daily living and the factors relating to the application of the sufficiency economy concept to daily living. Questionnaire was the instrument to collect data from 160 households of Ban Jumrung community, Noenkho Subdistrict, Glang District, Rayong Province. The statistics for analysis were percentage, arithmetic mean and standard deviation, and test of hypothesis by using T-test and F-test.

The Study Result

1) Most of the population were female, 41 years old up and married. The education level were mostly at level of primary school, their social status were community members, the amount of their income were the same as the amount of their expense. They had their own savings and debts. They got the information of sufficiency economy concept from newspaper, television, their neighbors and radio. In addition, they had ever attained the sufficiency economy program training.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) The members in agricultural community had knowledge and understanding of sufficiency economy concept at high level.

3) The application of the sufficiency economy concept to daily living of the people in agricultural community at individual level and community level were at the medium level.

4) The factors affecting the application of the sufficiency economy concept to daily living of the people in agricultural community at the individual level were social status, economic status (income and savings), training, study visit, and the factors affecting the application of the sufficiency economy concept to daily living of the people in agricultural community at the community level were social status, economic status (savings), training and study visit.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่องการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากผู้มีพระคุณหลายท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ทั้งในด้านให้คำแนะนำ ปรึกษา ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและด้านการตอบแบบสอบถาม จากการดำเนินงานผู้วิจัยได้รับการเรียนรู้ ได้ความสนุกสนาน ประสบการณ์ การได้พบปะกับชาวบ้านที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน ถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่ง กว่างานวิจัยชิ้นนี้จะสำเร็จลุล่วงได้ ต้องใช้เวลา ทุนทรัพย์ ค่าปรึกษาที่ค้ำจาก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.ทิพวรรณ ลิ้มงูร และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.ดร.ปัญญา หมันเก็บ นอกจากนี้สมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุงที่ให้ข้อมูลและการต้อนรับอย่างเป็นมิตรทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการทำงาน ได้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาเทคนิคเกษตรทุกท่าน ขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่คอยถามไถ่ความก้าวหน้าของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอขอบคุณเงินสนับสนุนงานวิจัยจากพ่อและแม่ ขอขอบคุณที่ๆ ที่ไปช่วยเก็บข้อมูล และสุดท้ายขอขอบคุณสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุงทุกคนซึ่งเป็นกุญแจสำคัญในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ด้วย

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์กับผู้ที่สนใจไม่มากก็น้อย สำหรับประโยชน์และคุณงามความดีอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบให้กับผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

ชิตชนก ตระกูลทิพย์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VIII
สารบัญภาพ.....	XI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง.....	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสถานภาพทางสังคม.....	12
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ.....	13
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสาร.....	15
2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	19
3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	19
3.2 วิธีวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	19
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	21
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	21
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	23
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกชุมชนเกษตรบ้านจำรุง.....	23
ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	31
ตอนที่ 3 การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต.....	38
ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน.....	40
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	54
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	54
5.2 อภิปรายผล.....	59
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	62
บรรณานุกรม.....	64
ภาคผนวก.....	67
ข้อมูลทั่วไปของบ้านจำรุง.....	68
แบบสอบถาม.....	88
ประวัติผู้เขียน.....	95

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

	หน้า
4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป.....	27
4.2 จำนวนและร้อยละจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภาพรวม.....	31
4.3 จำนวนและร้อยละจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ.....	32
4.4 จำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ.....	33
4.5 จำนวนและร้อยละจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล.....	34
4.6 จำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล.....	35
4.7 จำนวนและร้อยละจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีภูมิคุ้มกัน.....	36
4.8 จำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีภูมิคุ้มกัน.....	37
4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรในระดับปัจเจก.....	38
4.10 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรในระดับปัจเจก.....	39
4.11 แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามเพศ.....	40
4.12 แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามอายุ.....	41
4.13 แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	42

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.14	แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทน ครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามระดับการศึกษา.....	43
4.15	แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทน ครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับปัจเจก จำแนกตามสถานภาพทางสังคม.....	44
4.16	แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD จำแนกตามสถานภาพทางสังคม ในระดับปัจเจก.....	45
4.17	แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทน ครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับชุมชน จำแนกตามสถานภาพทางสังคม.....	45
4.18	แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD จำแนกตามสถานภาพทางสังคม ในระดับชุมชน.....	46
4.19	แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทน ครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับปัจเจก จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ ด้านรายได้.....	47
4.20	แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD จำแนกตามสถานภาพทางสังคม ในระดับปัจเจก.....	48
4.21	แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทน ครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับชุมชน จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ ด้านรายได้.....	48
4.22	แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทน ครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ ด้านเงินออม.....	49
4.23	แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทน ครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ ด้านหนี้สิน.....	49
4.24	แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทน ครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ.....	50
4.25	แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทน ครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	51

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปเผยแพร่เห็นจำเป็นต้องแจ้งเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.26	แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทน ครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรม.....	52
4.27	แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทน ครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามการได้รับการดูงาน.....	53
4.28	แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทน ครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามการสนับสนุนเงินทุน.....	53
5.1	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	58

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน
การดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชนเกษตร.....6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยีที่ต่อเนื่องซึ่งเป็นผลมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้คนไทยทุกระดับ ต้องประสบปัญหาการปรับตัวให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับครอบครัวและชุมชน ประชาชนบางกลุ่มไม่สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง จึงส่งผลให้เกิดปัญหานานัปการ ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ ในขณะที่กระแสวัตถุนิยมทำให้ประชาชนจับจ่ายใช้สอยอย่างเกินตัว เกิดปัญหาหนี้สิน สถานการณ์ที่บีบบังคับทำให้กระทำความผิดซึ่งกลายเป็นปัญหาทางครอบครัวและชุมชนยากที่จะแก้ไข ตัวอย่างเช่น ปัญหาการค้าประเวณี ปัญหา ยาเสพติด การประพฤตินิยมขบในการทำงาน และไม่ว่าจะเป็นปัญหาใดที่เกิดขึ้นกับครอบครัวและชุมชน สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มคนที่ประสบปัญหาเหล่านั้นเกิดจากการดำเนินชีวิตที่ไม่รู้จักความพอเพียงและไม่รอบคอบในการคิดพิจารณาคุณค่าคุณธรรมและจิตสำนึกที่ดี และไม่มีความเข้าใจในการแก้ปัญหา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นเหมือนดั่งหลักชัยที่มั่นคงเด่นชัดของสังคมไทย พระองค์ท่านได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ การรู้จักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติประชาชนชาวไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตลอดจนมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิตซึ่งทั้งหมดนี้เป็นที่รู้จักกัน ภายใต้อีกชื่อว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” จึงอาจกล่าวได้ว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่ประชาชนชาวไทยมานานกว่า 33 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ โดยปัจจุบันนี้ปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ได้เผยแพร่ออกไปจนเป็นที่รับรู้ในหลายประเทศและยอมรับกันอย่างกว้างขวางในแวดวงของนักวิชาการด้านการพัฒนา ทั้งนี้ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และระบบภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบต่าง ๆ จากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีความรอบรู้อย่างเหมาะสม และดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความพากเพียร มีสติปัญญา เพื่อให้เกิดความสมดุลและพร้อมรับต่อความเสี่ยงบนพื้นฐานของ

เอกสารต้นฉบับเอกสารที่ส่งวันเวรสำหรัการเิงงานเพื่อกาศึกษาเท่านั้น เมืออนุญาตเห็นาเบไซษระเษชนดานการค้ำ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวัง และคุณธรรม ควบคู่ไปกับการกระทำที่ไม่เบียดเบียนกัน การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความร่วมมือปรองดองกันในสังคม การสร้างสายใยเชื่อมโยง คนในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน รวมทั้งการพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ในทุกระดับตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐ โดยมีหลักการสำคัญ คือ การปฏิบัติอย่างพอประมาณ มีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2542)

บ้านจำรุง ตั้งอยู่ที่ หมู่ 7 ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ห่างจากอำเภอแกลงมาทางทิศใต้ประมาณ 10 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 2,250 ไร่ สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มและมีเนินบางส่วน สภาพอากาศร้อนชื้น มีฤดูหนาวสั้น เป็นชุมชนเกษตรทำสวนผลไม้ ปลูกยางพาราและทำประมง คนในชุมชนเกษตรมีความหลากหลาย แต่ก็รักสงบ เมื่อมีการพัฒนาประเทศที่มุ่งสู่การทำเศรษฐกิจทุนนิยมทำให้ทรัพยากรในตำบลเนินฆ้อถูกทำลาย คนในชุมชนเกษตรที่เคยมีวิถีที่รักสงบ ต่างต้องดิ้นรนทำมาหากินเพื่อให้ทันตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทรัพยากรถูกทำลาย ต่างคนต่างอยู่ ยังมีความโศกคืออยู่ข้าง ที่คนในชุมชนเกษตรไม่ปฏิบัติตามกระแสทั้งหมด ยังเห็นความสำคัญของวิถีชุมชนดั้งเดิม จึงได้ลุกขึ้นมาช่วยกันคนละไม้คนละมือในการพลิกฟื้นวิถีชุมชนดั้งเดิม เน้นการพึ่งพาตนเอง การรู้เท่าทันกระแสสังคม และได้ขยายแนวคิดการทำงานสู่อีก 8 หมู่บ้านของตำบลเนินฆ้อ ชุมชนมีเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอยู่ที่ “การฟื้นฟูทรัพยากร คน ดิน น้ำ ป่า” โดยทุกเรื่องสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ทั้งหมด 24 กลุ่มและองค์กรชุมชนมีเป้าหมายเดียวกัน ไม่ว่าจะกลุ่มนั้นๆ จะเริ่มต้นดำเนินกิจกรรมอะไร กับคนกลุ่มใดในชุมชน ก็จะมีการขยายแนวคิด ขยายกิจกรรมเพื่อมุ่งตอบสนองเป้าหมายร่วมกันนอกเหนือจากการคิด และทำกันเองในหมู่บ้านแล้ว ยังมีการเชื่อมโยงเครือข่ายในตำบลอีกด้วย โดยมีบ้านจำรุงเป็นที่เล็งในขบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนระดับตำบล และยังเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงแก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป เป็นศูนย์การเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนจึงมีการตั้ง “มหาวิทยาลัยบ้านนอก” ขึ้น เพราะวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุงใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวปฏิบัติมาโดยตลอด 20 ปี และบ้านจำรุงได้เข้ารับพระราชทานรางวัล หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในปี 2549

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตกับทุกภาคส่วนของสังคมไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่มีเพศต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่มีอายุต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 8 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 9 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมติฐานที่ 10 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่ได้รับการดูงานต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 11 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระดับ คือ การประยุกต์ในระดับปัจเจกและการประยุกต์ในระดับชุมชน รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ซึ่งประกอบไปด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจ ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การฝึกอบรม การดูงานและการสนับสนุนเงินทุน

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่ การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจ่ารุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบถึงระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน

1.5.2 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

1.5.3 ทำให้ได้แนวทางในการขยายแนวความคิด และแนวทางการประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติของหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เป็นรูปธรรมให้แพร่หลายสู่ทุกภาคส่วนของสังคมไทยต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด และทฤษฎี จึงได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

1.6.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจ ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การฝึกอบรม การดูงาน และการสนับสนุนเงินทุน

1.6.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิต โดยแบ่งการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทน คริวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ การประยุกต์ในระดับปัจเจกและการประยุกต์ในระดับชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตัวแปรดังกล่าวสามารถเขียนแผนภูมิกรอบความคิดในการศึกษาได้ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัย

การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต หมายถึง การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ การประยุกต์ในระดับปัจเจกและระดับชุมชน

สมาชิกในชุมชนเกษตร หมายถึง ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกชุมชนเกษตรในบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางในการดำรงชีวิตที่อยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง การมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันในตนเอง ด้วยการพึ่งตนเอง การรู้จักพอประมาณ และการเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ตลอดจนการไม่หลงไหลไปตามกระแสนิยม มีความเป็นอยู่อย่างพอเหมาะพอดี ประมาณตนตามอัตภาพ

การประยุกต์ในระดับปัจเจก หมายถึง การที่ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนสามารถนำความรู้ความเข้าใจของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตของตนเองด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้

การประยุกต์ในระดับชุมชน หมายถึง การที่ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนสามารถนำความรู้ความเข้าใจของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนที่เกิดขึ้นได้

เพศ หมายถึง เพศชายและเพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่นับเป็นปีเต็มและหากมีเศษเกิน 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี

สถานภาพสมรส หมายถึง สถานภาพสมรสในปัจจุบันของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร โดยแบ่งเป็น สถานภาพโสด สมรส หย่าร้างหรือหม้าย และสมรสแยกกันอยู่

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร

สถานภาพทางสังคม หมายถึง สถานภาพปัจจุบันของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ได้แก่ เป็นหัวหน้ากลุ่ม เป็นสมาชิกกลุ่ม เป็นผู้ใหญ่บ้าน เป็นกำนัน เป็นอาสาสมัครชุมชน เป็นอบต. และไม่มีตำแหน่งสถานภาพทางสังคม

สถานภาพทางเศรษฐกิจ หมายถึง สถานภาพทางเศรษฐกิจปัจจุบันของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านรายได้ แบ่งย่อยเป็น มีรายได้มากกว่ารายจ่าย มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย และมีรายได้เท่ากับรายจ่าย ด้านเงินออม แบ่งย่อยเป็น มีเงินออมและไม่มีเงินออม ด้านหนี้สิน แบ่งย่อยเป็น ไม่มีหนี้สินและมีหนี้สิน

ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ หมายถึง ความรู้ความสามารถที่จะนำแนวคิด หลักการวิธีการในเนื้อหาสาระตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การที่ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสื่อบุคคล แบ่งย่อยเป็น บุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน พัฒนาการ นักวิชาการ นักส่งเสริม ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ แบ่งย่อยเป็น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร/วารสาร แผ่นพับ ใบปลิว ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แบ่งย่อยเป็น โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต

การฝึกอบรม หมายถึง การฝึกอบรมที่จัดขึ้นภายในชุมชนและการฝึกอบรมภายนอกชุมชน

การดูงาน หมายถึง การที่ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนไปดูงานภายนอกและชุมชนอื่นเข้ามาดูงานในชุมชน

การสนับสนุนเงินทุน หมายถึง การได้รับเงินทุนจากภายนอกเข้ามาในชุมชนและการสนับสนุนเงินทุนไปภายนอกชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสถานภาพทางสังคม
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสาร

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศหรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

สุรเกียรติ์ เสถียรไทย (2542) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นปรัชญาของการพัฒนา ตามกระแสเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีฐานคิดที่สำคัญ ที่การพัฒนาคนในชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปกับการจรรโลงรักษาวัฒนธรรมชุมชน ทั้งนี้การพัฒนาคนจะต้องเริ่มที่การพัฒนาความคิดและจิตใจของคน

บุญเสริม บุญเจริญผล (2544) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เป็นวิธีการดำเนินการเลี้ยงชีวิตแบบรู้จักพอ ด้วยการพยายามผลิตสินค้าขึ้นมาเอง ให้พอเพียงสำหรับคนในครอบครัวกินและใช้ หากผลิตได้เหลือกินเหลือใช้จึงขาย หากผลิตได้ไม่พอก็ต้องซื้อบ้าง มิได้มุ่งผลิตเพื่อขายเพียงอย่างเดียว โดยไม่นำมาบริโภครด้วย นอกจากนั้นการผลิตและการบริโภคต้องอยู่ในหลักของความพอดี รู้จักพอในการผลิตและการบริโภค ลักษณะการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีหลัก 4 ประการ ดังนี้

- 1) ต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด
- 2) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลคุ้มค่าที่สุด
- 3) ไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง แสวงหาความพอเหมาะพอดีได้คุณภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) ต่างมีส่วนร่วมช่วยเหลือกันและกัน ไม่ต่างคนต่างอยู่โดยไม่เหลียวแล
 ประเวศ วะสี (2550) ได้ให้ความเห็นว่า เศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้แปลว่า ไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ผลิต ไม่ส่งออก ไม่ทำเศรษฐกิจมหภาค แต่หมายถึง การที่มนุษย์เรามีความพอเพียง ในอย่างน้อย 7 ประการด้วยกัน ได้แก่

1) พอเพียงสำหรับทุกคน ทูกรอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
 2) จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรต่อผู้อื่นได้ คนที่ไม่พอ จะรักคนอื่นไม่เป็นและทำลายมาก

3) สิ่งแวดล้อมพอเพียง ได้แก่ การรู้จักที่จะอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว เพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อการยังชีพและทำมาหากินในชีวิตประจำวันได้ เช่น การเกษตรแบบผสมผสาน เป็นต้น

4) ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง คือ การที่ชุมชนสามารถรวมตัวกัน มีความสามัคคีต่อกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งมั่นคง รวมตัวกันเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งจะทำได้แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ง่ายคาย ส่งผลให้ชีวิตมีความสุขมีคุณภาพที่ดี

5) ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ร่วมกันและสามารถปรับตัวต่อสภาวะการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง

6) อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง คือ การที่กลุ่มชนมีวิถีการดำเนินชีวิตที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและรากฐานทางวัฒนธรรมของตน จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบใด ๆ ที่ร้ายแรงต่อคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตน เนื่องจากสิ่งเหล่านั้นล้วนแต่เอื้อประโยชน์ต่อครองชีวิตของตนทั้งสิ้น

7) มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่รูดวบ เดี่ยวจน เดี่ยวรวย ซึ่งเมื่อทุกอย่างเกิดความพอเพียงก็จะเกิดความสมดุล คือ ความเป็นปกติและยั่งยืน ซึ่งอาจจะเรียกในชื่ออื่น ๆ ได้ เช่น เศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจสมดุลหรือเศรษฐกิจบูรณาการ เป็นต้น

เศรษฐกิจพอเพียง จึงหมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตที่อยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง การมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตนเอง ด้วยการพึ่งตนเอง การรู้จักพอประมาณ และการเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ตลอดจนการไม่หลงไหลไปตามกระแสนิยม ความเป็นอยู่อย่างพอเหมาะพอดี ประมาณตนตามอัธยาศัย

2.1.2 ขอบเขตการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับสังคมทุกระดับ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) ระดับบุคคล/ครอบครัว

- สามารถให้ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนใน 5 ด้าน ได้แก่ จิตใจ สังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- รู้จักคำว่า “พอ” และไม่เบียดเบียนผู้อื่น
- พยายามพัฒนาตนเองเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความชำนาญ
- มีความสุขและความพึงพอใจกับชีวิตที่พอเพียง ยึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิต

2) ระดับชุมชน

- รวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยอาศัยภูมิปัญญาและความสามารถของตนและชุมชน

- มีความเอื้ออาทรระหว่างสมาชิกชุมชนให้เกิดพลังทางสังคม
- พัฒนาไปสู่เครือข่ายระหว่างชุมชนต่าง ๆ

3) ระดับรัฐ/ระดับประเทศ

- ชุมชน/สังคมหลาย ๆ แห่งร่วมมือกันพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

- วางรากฐานของประเทศให้มีความพอเพียงและพร้อมก่อน จึงค่อย ๆ ดำเนินการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญขึ้นเป็นลำดับ ๆ ต่อไป

โดยมีแนวทางปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนี้

1) ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในด้านที่ไม่จำเป็น ลด ละ ความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิตอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสที่ว่า ความเป็นอยู่ที่ต้องไม่ฟุ่มเฟือย ต้องประหยัดในทางที่ถูกต้อง

2) ยึดการประกอบอาชีพที่ถูกต้อง สุจริต แม้ตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสที่ว่า ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดจากการประพฤติชอบ และการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ

3) ละ เลิก การแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันในการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กัน อย่างรุนแรงในอดีต ซึ่งมีพระราชดำรัสในเรื่องนี้ว่า ความสุข ความเจริญ อันแท้จริงนั้น หมายถึง ความสุข ความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ ด้วยความเป็นธรรม ทั้งในเจตนาและการกระทำไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่ง เบียดบังมาจากผู้อื่น

4) ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางใช้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก โดยต้องขวนขวาย ใฝ่หาความรู้ ให้เกิดรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสถานภาพทางสังคม

2.2.1 ความหมายสถานภาพ

สถานภาพ หมายถึง ฐานะหรือเกียรติภูมิของบุคคลหรือกลุ่ม เป็นตำแหน่งของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งที่ได้รับค่านับถือจากสาธารณชน

สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกของสังคมหรือฐานะทางสังคมของคนใน สังคมที่ถูกกำหนดไว้และดำรงอยู่

สถานภาพทางสังคม หมายถึง ตำแหน่งของบุคคลซึ่งได้มาจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มและของสังคม ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดระเบียบสังคม เนื่องจากการกระทำระหว่างสมาชิกในสังคมย่อมเป็นไปตามสถานภาพที่ตนดำรงอยู่

สถานภาพแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) สถานภาพที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ได้แก่

- สถานภาพทางวงศ์ญาติ เช่น เป็นลูก หลาน พี่น้อง
- สถานภาพทางเพศ เช่น เพศหญิง เพศชาย
- สถานภาพทางอายุ เช่น เด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่
- สถานภาพทางเชื้อชาติ เช่น คนไทย คนอังกฤษ
- สถานภาพทางถิ่นกำเนิด เช่น คนในภาคเหนือ คนในภาคใต้
- สถานภาพทางชนชั้นในสังคม เช่น เชื้อพระวงศ์ คหบดี หรือชนชั้นต่างๆ ในกลุ่มชนที่

นับถือศาสนาฮินดู เช่น ชนชั้นพราหมณ์

2) สถานภาพที่ได้มาภายหลัง หมายถึง สถานภาพที่ได้จากการแสวงหาหรือได้มาจาก

ความสามารถของตนเอง ได้แก่

- สถานภาพทางการศึกษา เช่น จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
- สถานภาพทางอาชีพ เช่น เป็นครู เป็นหมอ หรือนักการเมือง
- สถานภาพทางการเมือง เช่น เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นนายกรัฐมนตรี
- สถานภาพทางการสมรส เช่น โสด สมรส ม่าย

หน้าที่ของสถานภาพ

- 1) กำหนดบทบาท
- 2) ใช้ในการติดต่อร่วมกันใน สังคมขนาดใหญ่ ๆ
- 3) ใช้เปรียบเทียบฐานะสูง – ต่ำทางสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กล่าวโดยสรุป สถานภาพเป็นสิ่งที่สังคมกำหนดขึ้น เป็นสิ่งที่กำหนดเฉพาะตัวบุคคลที่ทำให้แตกต่างจากผู้อื่น

เมื่อนมนุษย์ได้มาอยู่กันเป็นสังคมมากขึ้น จำเป็นต้องมีองค์การหรือหน่วยงานต่าง ๆ และระเบียบต่าง ๆ เป็นหลักในการควบคุมทางสังคม โดยออกมาในรูปของการปกครอง ผู้ที่มีบทบาทต่อการปกครองในชุมชนชนบท ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน คณะกรรมการพัฒนาตำบล สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข.2550)

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

2.3.1 ความหมายของความรู้ความเข้าใจ

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของความรู้ความเข้าใจ เอาไว้ ดังนี้

Bloom (1956) ได้อธิบายความหมายของความรู้ความเข้าใจไว้ว่า “ความรู้” หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงความจำและการระลึกได้ที่มีต่อความคิด วัตถุและปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กันไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ต่อกัน ส่วน “ความเข้าใจ” เป็นการรวมจุดมุ่งหมาย พฤติกรรม หรือการตอบสนองที่เป็นตัวแทนความเข้าใจของข้อความที่บรรจุไว้ในการสื่อความหมายมีอยู่ 3 ประเภท คือ การแปล การตีความ และการสรุปเพื่อการทำนาย

บุญชม ศรีสะอาด (2537) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า เป็นความสามารถของสมองในอันที่จะทรงไว้ซึ่งเรื่องราวต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับเข้าใจในสมอง และการวัดว่าบุคคลมีความสามารถในการจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงใดนั้น สามารถวัดได้จากความสามารถในการระลึกออกของบุคคลนั้น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526) กล่าวว่า ความรู้ คือ ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับการศึกษา ค้นคว้า หรือสังเกต แล้วรวบรวมเป็นความจำเก็บสะสมไว้ แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่ระลึกได้หรือสิ่งที่จำออกมาให้ปรากฏสังเกตได้และวัดได้ โดยอาศัยความสามารถและทักษะทางสติปัญญา ส่วนความเข้าใจ หมายถึง เมื่อได้รับความรู้แล้ว ผู้ที่ได้รับความรู้จะเกิดความเข้าใจ เมื่อเกิดความเข้าใจแล้วจะแสดงพฤติกรรมออกมาในรูปของการแปลความ การตีความและการคาดคะเน

2.3.2 การวัดความรู้ความเข้าใจ

ซวาล แพร์ตุนกุล (2526) กล่าวถึงวิธีการวัดว่ามีความรู้ในเรื่องนั้นหรือไม่ สามารถทำได้ โดย ตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง วิธีการ และความรู้รอบคอบของเรื่องราวนั้น ๆ โดยจะถามแต่เพียง อย่างเดียวหรือครบทั้งสามอย่างก็ได้ ถ้าสามารถตอบถูกก็เรียกว่าเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องนั้น ถ้าผิด ไม่ออกหรือตอบผิดก็เรียกว่าเป็นผู้ไม่มีความรู้ จึงอาจกล่าวได้ว่าคนที่มีความรู้คือ ผู้ที่จำเนื้อเรื่อง นั้นได้กับสามารถระลึกทั้งสามสิ่งนั้นออกมาได้นั่นเอง

Bloom (1956) ได้กล่าวว่า ความรู้ คือ ความสามารถทางพุทธิปัญญาซึ่งแบ่งได้หลาย ระดับ ดังนั้นการวัดความรู้จึงควรวัดความสามารถทุกระดับ

เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้จะต้องอาศัยแบบทดสอบสัมฤทธิ์ (Achievement Test) ซึ่งเป็น การวัดความสามารถทางปัญญาและทักษะต่าง ๆ ตลอดจนสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ที่ได้จากการ เรียนรู้ในอดีต ยกเว้นการวัดทางค่านร่างกาย การวัดความรู้ใช้เครื่องมือแตกต่างกันตาม ความสามารถทางสติปัญญา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1) พฤติกรรมด้านความรู้ความจำ (Knowledge) ความรู้ความจำ หมายถึง พฤติกรรมที่เป็น หลักเบื้องต้นของพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ซึ่งนอกจากความจำแล้วยังมีการระลึกได้ (Recall) อีกด้วย แต่ไม่จำเป็นจะต้องตีความหมายในเรื่องนั้น ๆ

2) พฤติกรรมด้านความเข้าใจ (Comprehension) ความเข้าใจ หมายถึง พฤติกรรมที่สามารถ จับใจความสำคัญเรื่องราวต่าง ๆ ได้ ทั้งเป็นรูปธรรมและนามธรรมได้

3) พฤติกรรมด้านการนำไปใช้ (Application) การนำไปใช้ หมายถึง พฤติกรรมที่สามารถนำ สิ่งที่ประสบมาไปใช้ให้เกิดประโยชน์หรือไปแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

4) พฤติกรรมด้านการวิเคราะห์ (Analysis) การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการ แยกแยะเรื่องราวต่าง ๆ ออกเป็นส่วนประกอบย่อยหรือเป็นการหาความสำคัญ ความสัมพันธ์และ หลักการหรือทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุของเรื่องราวได้

5) พฤติกรรมด้านการสังเคราะห์ (Synthesis) การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการ นำเรื่องราวต่าง ๆ หรือส่วนประกอบย่อย ๆ มาผูกสัมพันธ์เป็นเรื่องเดียวกัน โดยมีการคิดแปลง ริเริ่ม สร้างสรรค์ ทำการปรับปรุงให้ดีขึ้น

6) พฤติกรรมด้านการประเมินค่า (Evaluation) การประเมินค่า หมายถึง การวินิจฉัยหรือ การตีราคาอย่างมีหลักเกณฑ์เป็นการตัดสินใจว่า สิ่งใดดีหรือไม่ดีอย่างไร โดยใช้หลักเกณฑ์ที่ เชื่อถือได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสาร

2.4.1 ความหมายของข้อมูลข่าวสาร

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของคำที่เกี่ยวข้องของการได้รับข้อมูลข่าวสาร ดังนี้

สมพร พุทธพิทักษ์ผล (2539) ได้ให้ความหมายของข้อมูลข่าวสารไว้ว่า การนำข้อมูลมาประมวล อันเป็นกระบวนการในการเพิ่มคุณค่าให้กับข้อมูลนั้น ๆ ทำให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

กำพล สิริกุล (2543) กล่าวว่า ข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศ หมายถึง ผลสรุปของข้อมูลที่ผ่านมากระบวนการประมวลผลต่าง ๆ ให้เป็นสิ่งที่มีความหมายและเป็นประโยชน์สำหรับผู้ใช้แต่ละระดับ

พิชา รุจินาม (2544) กล่าวว่า ผู้รับข่าวสาร อาจหมายถึงบุคคลเพียงคนเดียว เช่น การคุยระหว่าง 2 คน หรืออาจหมายถึงกลุ่มบุคคลก็ได้ในการติดต่อสื่อสารนั้น บุคคลที่เป็นผู้รับสารอาจเปลี่ยนเป็นผู้ส่งสารในเวลาอื่นได้ เช่น ในการพูดคุยกันผู้รับสารอาจกลายเป็นผู้ส่งสาร

ผู้รับสาร มีความสำคัญต่อการสื่อสาร มีความสัมพันธ์ในฐานะที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการติดต่อสื่อสาร และผู้รับสารมีอิทธิพลต่อองค์ประกอบอื่นของการสื่อสารอีกด้วย นอกจากนี้ความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารจะไม่เกิดขึ้น ถ้าหากไม่ได้พิจารณาถึงปัจจัยของผู้รับสาร หรือ คุณลักษณะของผู้รับสารในฐานะที่เป็นผู้รับการติดต่อสื่อสารโดยตรง

การส่งข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องคำนึงถึงปัจจัยอันเกี่ยวข้องกับผู้รับสารหลายประการด้วยกันคือ

- 1) ความต้องการของผู้รับสาร โดยทั่วไปแล้วในการรับข่าวสารของแต่ละบุคคลนั้นจะเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของตน ประกอบด้วย
  - ต้องการข่าวสารที่เป็นประโยชน์กับตน
  - ต้องการข่าวสารที่สอดคล้องกับความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมของตน
  - ต้องการประสบการณ์ใหม่
  - ต้องการความสะดวกและรวดเร็วในการรับสาร
- 2) ความแตกต่างของผู้รับสาร ผู้รับสารแต่ละคนจะมีลักษณะที่แตกต่างกันในหลายๆ ด้าน ได้แก่ วัย เพศ การศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจ และสังคม
- 3) ความตั้งใจ และประสบการณ์เดิม ในขณะที่มีความต้องการที่จะรับรู้ข่าวสาร ความตั้งใจและประสบการณ์เดิมจะช่วยให้บุคคลรับรู้ข่าวสารได้ดีกว่า ดังคำกล่าวที่ว่า เราเห็นในสิ่งที่อยากเห็น และได้ยินในสิ่งที่ต้องการได้ยิน ดังนั้น ความตั้งใจและประสบการณ์เดิมของผู้รับสารจึงมีความสำคัญต่อผู้รับสารเช่นกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) ความคาดหวังและความพึงพอใจ ความคาดหวัง เป็นความรู้สึกที่สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของคนในการที่จะตีความต่อสภาพแวดล้อมเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการ ส่วนความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสาร คือ ความพึงพอใจในข่าวสารที่ได้รับ เพราะข่าวสารต่างๆ ที่ได้รับนั้น ผู้รับสารสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจ และการปฏิบัติงานต่างๆ ให้ลุล่วงไปได้ ดังนั้นผู้ให้ข่าวสารและบริการจึงควรศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวของบุคคล เพื่อจะได้ให้ข่าวสารและได้บริการอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เพราะฉะนั้น การสร้างความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารให้เกิดขึ้น นอกจากจะต้องคำนึงถึงความพึงพอใจ ในเรื่องของข่าวสารที่ได้รับ ความเพียงพอของข่าวสารและช่องทางของการติดต่อสื่อสารแล้ว ยังต้องคำนึงถึงปัจจัยผู้รับสาร ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับความแตกต่าง ของบุคคลด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากความแตกต่างของบุคคลเป็นธรรมชาติของมนุษย์อย่างหนึ่ง

จากแนวคิดเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารในการศึกษารุ่นนี้ หมายถึง การที่บุคคลได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากสื่อดังต่อไปนี้ คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจในรูปแบบที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับทัศนคติ ประสพการณ์ ความเชื่อ และแรงจูงใจของบุคคล จึงทำให้บุคคลจำเป็นต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้พิจารณาแยกแยะถึงคุณประโยชน์ของข่าวสารที่ได้รับ (พิชา รุจินาม. 2544)

2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทศมนพร พุทธจันทร์ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : ข้าราชการจังหวัดราชบุรี พบว่า ข้าราชการจังหวัดราชบุรีมีความเห็นในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้เนื้อหาสาระ โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ ทราบเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียง รับรู้ถึงความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง แต่ที่น่าสนใจ คือ ด้านเนื้อหาสาระของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงยังอยู่ในระดับค่อนข้างมากเป็นส่วนใหญ่เกือบทุกข้อ ซึ่งมีหลายประเด็นควรอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านการนำมาใช้ประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ระดับค่อนข้างมาก และด้านการนำไปประยุกต์ใช้ โดยภาพรวมอยู่ระดับค่อนข้างมาก นอกจากนี้ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของข้าราชการจังหวัดราชบุรีในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปัจจัยด้านอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของข้าราชการจังหวัดราชบุรีในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปัจจัยด้านเพศ การดำรงตำแหน่ง อายุการรับราชการ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

พลฤทธิ สุวรรณเมธา (2546) ได้ศึกษาเรื่อง พุทธจริยธรรมเพื่อเสริมสร้างพื้นฐานการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรโครงการ “เกษตรทฤษฎีใหม่” จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจกับสภาพความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน โดยเกษตรกรให้ความสำคัญต่อการรู้จักใช้สติปัญญาปรับปรุงความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดมาว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตตามแนวทาง “เกษตรทฤษฎีใหม่” นอกจากนี้ยังพบว่า การมีพุทธจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ และการมีพุทธจริยธรรมด้านความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน ถือเป็นหลักธรรมที่สำคัญ ที่เกษตรกรเชื่อว่า จะช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตที่ประสบความสำเร็จตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงได้

สมหมาย สาดทรัพย์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง ความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของชาวพุทธ : ศึกษากรณี ชุมชนศรีระอโศก อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนศรีระอโศกมีระดับความเข้มแข็งของชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยมีความเข้มแข็งทางด้านปัจจัยเศรษฐกิจชุมชนในระดับสูง ปัจจัยด้านการศึกษาเรียนรู้มีความเข้มแข็งในระดับสูง และปัจจัยด้านศาสนาวัฒนธรรมมีความเข้มแข็งในระดับสูงเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ความเข้มแข็งของชุมชนทั้งสามปัจจัยที่ศึกษามีความสัมพันธ์กันทั้งสามปัจจัย เมื่อทดสอบโดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจชุมชนสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการศึกษาเรียนรู้ในระดับสูง ปัจจัยด้านการศึกษาเรียนรู้สัมพันธ์กับปัจจัยด้านศาสนาวัฒนธรรมในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจชุมชนสัมพันธ์กับปัจจัยด้านศาสนาวัฒนธรรมในระดับปานกลาง และปัจจัยความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจชุมชน ด้านการศึกษาเรียนรู้ และด้านศาสนาวัฒนธรรมสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของชุมชนศรีระอโศกทุกปัจจัยในระดับสูง

สยาม บุญสม (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง อำเภอสรีระจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับกลาง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการร่วมคิดหาแนวทางดำเนินงาน ด้านการร่วมตัดสินใจ ด้านการเข้าร่วมดำเนินการ และด้านการได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ได้แก่ รายได้ สถานภาพทางสังคม และความเชื่อถือศรัทธาในนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ส่วนปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และประสบการณ์ในการดำเนินงานโครงการของรัฐ

สิน พันธุ์พินิจ (2545) ได้ศึกษากลยุทธ์การส่งเสริมการเกษตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเกษตรกรรายย่อยภาคตะวันตกของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความพอเพียงระดับมากในด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความพอเพียงในระดับปานกลางในด้านเศรษฐกิจและด้านเทคโนโลยีสำหรับดำรงชีวิตประจำวัน และมีความพอเพียงในระดับน้อยในด้านเทคโนโลยีการผลิตพืช การผลิตปศุสัตว์ และการผลิตสัตว์น้ำ เมื่อเปรียบเทียบความพอเพียงของเกษตรกรระดับอำเภอและระดับจังหวัดแล้วมีความแตกต่างกัน เฉพาะด้านเศรษฐกิจ ปัญหาการประกอบอาชีพของเกษตรกรส่วนมากมีปัญหาการขาดผลผลิตตกต่ำ ปัญหาเงินทุนประกอบอาชีพ ขาดความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

3.1.1 ประชากร (Population) คือ ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง สำหรับการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกหน่วยของประชากรจำนวน 160 ครัวเรือน

3.2 วิธีวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การฝึกอบรม การดูงานและการสนับสนุนเงินทุน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมีคำตอบให้เลือก ทั้งแบบให้เลือกคำตอบเดียวและแบบให้เลือกหลายคำตอบ

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยคำถามที่ใช้ทดสอบความรู้ความเข้าใจในเรื่องความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เป็นคำถามที่ให้ตอบแบบถูกหรือผิด ซึ่งถ้าตอบถูกต้อง ให้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน และถ้าตอบผิด ให้คะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

ตอนที่ 3 การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบตามระดับการปฏิบัติของตน กำหนดระดับคะแนนไว้ 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง มาก , 4 หมายถึง ก่อนข้างมาก , 3 หมายถึง กลาง , 2 หมายถึง ก่อนข้างน้อย , 1 หมายถึง น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดในการศึกษา เสนออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์เพื่อขอข้อเสนอนะ และปรับปรุงแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหา ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดสอบ (Tryout) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุง จำนวน 30 ราย ได้แก่ สมาชิกในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบางพระ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

แบบสอบถามใน ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ใช้วิธีของ กูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson 20 : K-R20) ดังนี้ (สมจิต โยระคง, 2547)

$$\text{สูตร } r = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum p_i q_i}{S_x^2} \right\}$$

เมื่อ r = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้วัด

k = จำนวนข้อคำถามในแบบสอบถาม

p_i = สัดส่วนของผู้ตอบที่ตอบแบบสอบถามที่ i ได้ถูกต้อง

q_i = สัดส่วนของผู้ตอบที่ตอบแบบสอบถามที่ i ไม่ถูกต้อง
($q_i = 1 - p_i$)

S_x^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนจากข้อคำถามทุกข้อ

ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้วัดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 ในเรื่องความพอประมาณเท่ากับ 0.91 ความรู้ความเข้าใจในเรื่องความมีเหตุผลเท่ากับ 0.95 ความรู้ความเข้าใจในเรื่องความมีภูมิคุ้มกันเท่ากับ 0.96

แบบสอบถามใน ตอนที่ 3 แบบสอบถามการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชนเกษตร ใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbrach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้ (สมจิต โยระคง, 2547)

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้วัด

k = จำนวนข้อคำถามในแบบสอบถาม

S_i^2 = ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนที่วัดได้จากแต่ละข้อ

S_t^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนจากข้อคำถามทุกข้อ

ได้ทำการทดสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) เท่ากับ 0.97 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือที่ให้ความเชื่อถือได้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง คือ

3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 160 ชุด จากผู้แทนครัวเรือน

3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าเอกสาร ตำรา งานวิจัย เว็บไซต์ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และดำเนินการประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 ทำการวิเคราะห์คุณลักษณะพื้นฐานของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 2 นำคะแนนทดสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ที่ได้ไปจัดกลุ่มข้อมูลในลักษณะของตารางแจกแจงความถี่ โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลจากข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ ดังนี้

ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งมีข้อคำถามอย่างละ 10 ข้อ ใช้เกณฑ์ในการกำหนดและแปลผลข้อมูล ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คะแนน 6.7 – 10.0	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มีความรู้ความเข้าใจมาก
คะแนน 3.3 – 6.6	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง
คะแนน 0.0 – 3.2	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มีความรู้ความเข้าใจน้อย

สำหรับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภาพรวม ใช้เกณฑ์ในการกำหนดและแปลผลข้อมูล ดังนี้

คะแนน 21 – 30	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มีความรู้ความเข้าใจมาก
คะแนน 11 – 30	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง
คะแนน 0 – 10	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มีความรู้ความเข้าใจน้อย

ตอนที่ 3 ทำการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ใช้เกณฑ์ในการกำหนดและแปลผลข้อมูล ดังนี้

คะแนน 3.68 – 5.00	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มีการประยุกต์ใช้มาก
คะแนน 2.34 – 3.67	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มีการประยุกต์ใช้ปานกลาง
คะแนน 1.00 – 2.33	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์	มีการประยุกต์ใช้น้อย

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

3.5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของผู้แทนครัวเรือนและระดับคะแนน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.5.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ T-test และ F-test จากนั้นวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least-Significant Different)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกชุมชนเกษตรบ้านจำรุง

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 3 การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกชุมชนเกษตรบ้านจำรุง

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ปัจจัยภายใน ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจ ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การฝึกอบรม การดูงาน และการสนับสนุนเงินทุน จากตารางที่ 4.1 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. เพศ

พบว่า ผู้แทนครัวเรือนเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยร้อยละ 57.5 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 42.5 เป็นเพศชาย

2. อายุ

พบว่า ผู้แทนครัวเรือนร้อยละ 26.3 มีอายุ 41-50 ปี รองลงมาร้อยละ 26.2 มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 23.1 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 15 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และร้อยละ 9.4 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี โดยมีอายุสูงสุด 77 ปี ต่ำสุด 12 ปี และเฉลี่ย 50.96 ปี

3. สถานภาพสมรส

พบว่า ผู้แทนครัวเรือนร้อยละ 55.6 มีสถานภาพสมรสแล้ว รองลงมาร้อยละ 28.8 มีสถานภาพหย่าร้างหรือหม้าย และร้อยละ 15.6 มีสถานภาพโสด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ระดับการศึกษา

พบว่า ผู้แทนครัวเรือนร้อยละ 63.8 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 22.5 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 7.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และร้อยละ 6.2 จบการศึกษาระดับปวช./ปวส.

5. สถานภาพทางสังคม

พบว่า ผู้แทนครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 83.8 เป็นสมาชิกกลุ่ม รองลงมา ร้อยละ 6.2 ไม่มีตำแหน่งสถานภาพทางสังคม ร้อยละ 5 เป็นหัวหน้ากลุ่ม ร้อยละ 3.1 เป็นอาสาสมัครชุมชน และร้อยละ 1.9 เป็นผู้ใหญบ้าน

6. สถานภาพทางเศรษฐกิจ

ด้านรายได้

พบว่า ผู้แทนครัวเรือนร้อยละ 51.2 มีรายได้พอๆกับรายจ่าย ร้อยละ 35.0 มีรายได้มากกว่ารายจ่าย และร้อยละ 13.8 มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย

ด้านเงินออม

พบว่า ผู้แทนครัวเรือนร้อยละ 76.9 มีเงินออม และร้อยละ 23.1 ไม่มีเงินออม

ด้านหนี้สิน

พบว่า ผู้แทนครัวเรือนร้อยละ 55.6 มีหนี้สิน และร้อยละ 44.4 ไม่มีหนี้สิน

7. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้แทนครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 95.0 เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 5.0

7.1 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อบุคคล

จากบุคคลในครอบครัว พบว่า ผู้แทนครัวเรือนร้อยละ 53.8 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากบุคคลในครอบครัว และร้อยละ 46.2 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากบุคคลในครอบครัว

จากเพื่อนบ้าน พบว่า ผู้แทนครัวเรือนร้อยละ 65.0 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากเพื่อนบ้าน และร้อยละ 35.0 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากเพื่อนบ้าน

จากพัฒนากร พบว่า ผู้แทนครัวเรือนร้อยละ 65.0 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากพัฒนากร และร้อยละ 35.0 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากพัฒนากร

เป็นต้นไป... สอนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากนักวิชาการ พบว่า ผู้แทนครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 88.8 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากนักวิชาการ และร้อยละ 11.2 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากนักวิชาการ

จากนักส่งเสริม พบว่า ผู้แทนครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 95.0 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากนักส่งเสริม และมีเพียงร้อยละ 5.0 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากนักส่งเสริม

จากผู้อื่นที่อื่น พบว่า ผู้แทนครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 98.1 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากที่อื่น และมีเพียงร้อยละ 1.9 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากที่อื่น

7.2 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อสิ่งพิมพ์

จากหนังสือพิมพ์ พบว่า ผู้แทนครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 85.6 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากหนังสือพิมพ์ และร้อยละ 14.4 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากหนังสือพิมพ์

จากนิตยสาร/วารสาร พบว่า ผู้แทนครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 85.6 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากนิตยสาร/วารสาร และร้อยละ 14.4 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากนิตยสาร/วารสาร

จากแผ่นพับ พบว่า ผู้แทนครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 83.8 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากแผ่นพับ และร้อยละ 16.2 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากแผ่นพับ

จากใบปลิว พบว่า ผู้แทนครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 90.6 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากใบปลิว และร้อยละ 9.4 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากใบปลิว

จากที่อื่น พบว่า ผู้แทนครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 96.2 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากที่อื่น และร้อยละ 3.8 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากที่อื่น

7.3 การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

จากโทรทัศน์ พบว่า ผู้แทนครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 79.4 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากโทรทัศน์ และร้อยละ 20.6 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากโทรทัศน์

จากวิทยุ พบว่า ผู้แทนครัวเรือนร้อยละ 63.8 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากวิทยุ และร้อยละ 36.2 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากวิทยุ

จากอินเทอร์เน็ต พบว่า ผู้แทนครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 95.6 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากอินเทอร์เน็ต และร้อยละ 4.4 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากอินเทอร์เน็ต

8. การฝึกอบรม พบว่า ผู้แทนครัวเรือนร้อยละ 59.4 เคยได้รับการฝึกอบรม และร้อยละ 40.6 ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม

9. การดูงาน พบว่า ผู้แทนครัวเรือนร้อยละ 53.1 ไม่เคยดูงาน และร้อยละ 46.9 เคยดูงาน

10. การสนับสนุนเงินทุน

การสนับสนุนเงินทุนจากภายนอก พบว่า ผู้แทนครัวเรือนร้อยละ 53.1 ไม่ทราบว่าชุมชนได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากภายนอกชุมชน ร้อยละ 40.6 ทราบว่าชุมชนได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากภายนอกชุมชน และร้อยละ 6.2 ทราบว่าไม่เคยได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากภายนอกชุมชน

สนับสนุนเงินทุนของชุมชนให้กับชุมชนอื่น ๆ หรือหน่วยงานอื่น ๆ พบว่า ผู้แทนครัวเรือนร้อยละ 73.1 ไม่ทราบว่าชุมชนสนับสนุนเงินทุนของชุมชนให้กับชุมชนอื่น ๆ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ร้อยละ 22.5 ทราบว่าไม่เคยสนับสนุนเงินทุนของชุมชนให้กับชุมชนอื่น ๆ หรือหน่วยงานอื่น ๆ และร้อยละ 4.4 ทราบว่าเคยสนับสนุนเงินทุนของชุมชนให้กับชุมชนอื่น ๆ หรือหน่วยงานอื่น ๆ

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) N = 160	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	68	42.5
หญิง	92	57.5
2. อายุ		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	15	9.4
31-40 ปี	24	15.0
41-50 ปี	42	26.3
51-60 ปี	37	23.1
60 ปีขึ้นไป	42	26.2
อายุสูงสุด 77 ปี ต่ำสุด 12 ปี $\bar{X} = 50.96$ ปี S.D. = 13.99		
3. สถานภาพสมรส		
โสด	25	15.6
สมรส	89	55.6
หย่าร้าง/หม้าย	46	28.8
4. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	102	63.8
มัธยมศึกษา	36	22.5
ปวช./ปวส.	10	6.2
ปริญญาตรี	12	7.5
5. สถานภาพทางสังคม		
เป็นหัวหน้ากลุ่ม	8	5.0
เป็นสมาชิกกลุ่ม	134	83.8
เป็นผู้ใหญ่บ้าน	3	1.9
เป็นอาสาสมัครชุมชน	5	3.1
เป็นอย่างอื่น	10	6.2
6. สถานภาพทางเศรษฐกิจ		
- ด้านรายได้		
รายได้มากกว่ารายจ่าย	56	35.0
รายได้น้อยกว่ารายจ่าย	22	13.8
รายได้เท่ากับรายจ่าย	82	51.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้วงงเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำเป็นต้นประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) N = 160	ร้อยละ
- ด้านเงินออม		
มีเงินออม	123	76.9
ไม่มีเงินออม	37	23.1
- ด้านหนี้สิน		
มีหนี้สิน	89	55.6
ไม่มีหนี้สิน	71	44.4
7. การได้รับข้อมูลข่าวสาร		
ไม่เคย	8	5.0
เคย	152	95.0
7.1. จากสื่อบุคคล		
- จากบุคคลในครอบครัว		
ไม่ได้รับ	86	53.8
ได้รับ	74	46.2
- จากเพื่อนบ้าน		
ไม่ได้รับ	56	35.0
ได้รับ	104	65.0
- จากพัฒนาการ		
ไม่ได้รับ	104	65.0
ได้รับ	56	35.0
- จากนักวิชาการ		
ไม่ได้รับ	142	88.8
ได้รับ	18	11.2
- จากนักส่งเสริม		
ไม่ได้รับ	152	95.0
ได้รับ	8	5.0
- จากที่อื่น		
ไม่ได้รับ	157	98.1
ได้รับ	3	1.9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) N = 160	ร้อยละ
7.2. จากสื่อสิ่งพิมพ์		
- จากหนังสือพิมพ์		
ไม่ได้รับ	23	14.4
ได้รับ	137	85.6
- จากนิตยสาร/วารสาร		
ไม่ได้รับ	137	85.6
ได้รับ	23	14.4
- จากแผ่นพับ		
ไม่ได้รับ	134	83.8
ได้รับ	26	16.2
- จากใบปลิว		
ไม่ได้รับ	145	90.6
ได้รับ	15	9.4
- จากที่อื่น		
ไม่ได้รับ	154	96.2
ได้รับ	6	3.8
7.3. จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์		
- จากโทรทัศน์	33	20.6
ไม่ได้รับ	127	79.4
ได้รับ		
- จากวิทยุ		
ไม่ได้รับ	58	37.2
ได้รับ	102	63.8
- จากอินเทอร์เน็ต		
ไม่ได้รับ	153	95.6
ได้รับ	7	4.4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) N = 160	ร้อยละ
8. การฝึกอบรม		
ไม่เคย	65	40.6
เคย	95	59.4
9. การดูงาน		
ไม่เคย	85	53.1
เคย	75	46.9
10. การสนับสนุนเงินทุน		
- จากที่อื่น		
ไม่ทราบ	85	53.1
ไม่เคย	10	6.2
เคย	65	40.6
- ให้ที่อื่น		
ไม่ทราบ	117	73.1
ไม่เคย	36	22.5
เคย	7	4.4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ๆ ละ 10 ข้อ ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านความมีภูมิคุ้มกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภาพรวม

จากตารางที่ 4.2 การศึกษาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านความมีภูมิคุ้มกัน สรุปผลการศึกษาโดยรวม พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรส่วนใหญ่ร้อยละ 98.2 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก และร้อยละ 1.8 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนสูงสุด 30 คะแนน ต่ำสุด 16 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 27.2 คะแนน

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภาพรวม

(N=160)		
ระดับความรู้ความเข้าใจด้านภาพรวม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ปานกลาง	3	1.8
มาก	157	98.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ

จากตารางที่ 4.3 การศึกษาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณในภาพรวม พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรร้อยละ 95.7 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก และร้อยละ 4.3 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนสูงสุด 10 คะแนน ต่ำสุด 4 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 8.9 คะแนน

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ

(N=160)		
ระดับความรู้ความเข้าใจด้านความพอประมาณ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ปานกลาง	7	4.3
มาก	153	95.7

จากตารางที่ 4.4 ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ พบว่า สมาชิกในชุมชนเกษตรมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด ในเรื่องการปลูกผักไว้กินเองในครัวเรือน (ร้อยละ 100.0) รองลงมาร้อยละ 98.8 มีความรู้เรื่องการใช้ยาอย่างประหยัด ไม่พุ่มเฟิยหรือไม่ใช้ยาเกินตัวและการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น ร้อยละ 98.1 มีความรู้ในเรื่องการกู้เงินมาซื้ออสังหาริมทรัพย์ ร้อยละ 96.9 มีความรู้ในเรื่องการแต่งกาย ร้อยละ 95.6 มีความรู้เรื่องการพัฒนาจิตใจ ร้อยละ 92.5 มีความรู้ในเรื่องการพึ่งตนเอง ร้อยละ 78.1 มีความรู้ในเรื่องการปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ร้อยละ 73.1 มีความรู้ในเรื่องการรักษาสิ่งของเครื่องใช้ในบ้าน และมีความรู้ในเรื่องการใช้ของแพง คิดเป็นร้อยละ 66.9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ

ความรู้ความเข้าใจด้านความพอประมาณ	คำตอบ	ตอบถูก	ตอบผิด
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือยหรือไม่ใช้จ่ายเกินตัว	ถูก	158(98.8)	2(1.2)
2. การดำเนินชีวิตและการกระทำการใดๆตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาด้านจิตใจ	ถูก	153(95.6)	7(4.4)
3. พอเพียง คือ การพึ่งตนเอง ไม่พึ่งพาผู้อื่น ไม่คบค้าสมาคมกับคนอื่น	ผิด	148(92.5)	12(7.5)
4. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ได้เฉพาะสถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหรือภาวะข้าวยากหมากแพง	ผิด	125(78.1)	35(21.9)
5. การกู้เงินมาซื้ออสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้าน รถยนต์ เพื่อให้ทัดเทียมกับเพื่อนบ้านเป็นแนวทางปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ผิด	157(98.1)	3(1.9)
6. การปลูกผัก ผลไม้ ไร่กินเองในครัวเรือน เป็นการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ถูก	160(100.0)	0(0.0)
7. การนุ่งน้อย ห่มน้อย เป็นแนวทางการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ผิด	155(96.9)	5(3.1)
8. การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้จ่ายของแพงได้	ถูก	107(66.9)	53(33.1)
9. การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เป็นการปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียง	ถูก	157(98.1)	3(1.9)
10. การรักษาสິงของเครื่องใช้ในบ้านและซ่อมแซมของใช้ในบ้านให้ใช้ได้นาน ๆ ชัดกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง	ผิด	117(73.1)	43(26.9)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล

จากตารางที่ 4.5 การศึกษาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรร้อยละ 93.2 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก และร้อยละ 6.8 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง โดยมีความคะแนนสูงสุด 10 คะแนน ต่ำสุด 4 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 8.7 คะแนน

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล

(N=160)		
ระดับความรู้ความเข้าใจด้านความมีเหตุผล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ปานกลาง	11	6.8
มาก	149	93.2

จากตารางที่ 4.6 ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล พบว่า สมาชิกในชุมชนเกษตรมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด ร้อยละ 98.8 มีความรู้ในเรื่องการอบรม ให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รองลงมาร้อยละ 98.1 มีความรู้ในเรื่องการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและในเรื่องการเล่นการพนัน ร้อยละ 97.5 มีความรู้ในเรื่องการลด ละ เลิกอบายมุข ร้อยละ 95.6 มีความรู้ในเรื่องกลุ่มผู้ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 90.6 มีความรู้ในเรื่องการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ ร้อยละ 86.2 มีความรู้ในเรื่องการผลิตและจำหน่ายสินค้าเพื่อส่งออก ร้อยละ 85.6 มีความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมการผลิตเพื่อบริโภคหรือเพื่อขาย ร้อยละ 78.8 มีความรู้ในเรื่องผู้รับผิดชอบด้านเศรษฐกิจพอเพียง และมีความรู้น้อยที่สุดในเรื่ององค์ประกอบของความพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 43.8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีเหตุผล

ความรู้ความเข้าใจด้านความมีเหตุผล	คำตอบ	ตอบถูก	ตอบผิด
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ได้เฉพาะเกษตรกรเท่านั้น ไม่สามารถใช้ได้กับบุคคลทั่วไป	ผิด	153(95.6)	7(4.4)
2. เศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้ผลิตเพื่อบริโภคเองเท่านั้นแต่ไม่ส่งเสริมการผลิตเพื่อค้าขาย	ผิด	137(85.6)	23(14.4)
3. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นความรับผิดชอบของภาครัฐ ประชาชนเป็นผู้กระทำความตามนโยบายเท่านั้น	ผิด	126(78.8)	34(21.2)
4. การอบรม ให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการใช้จ่าย การประหยัดคอดอกกับสมาชิกในครอบครัว เป็นการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ถูก	158(98.8)	2(1.2)
5. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและนำแต่ละความคิดเห็นมาพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบอย่างมีเหตุผล คือ การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ถูก	157(98.1)	3(1.9)
6. การเล่น การพนัน เป็นการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ผิด	157(98.1)	3(1.9)
7. องค์ประกอบของความพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยอาศัยความรู้เพียงอย่างเดียวเป็นหลักในการปฏิบัติ	ผิด	70(43.8)	90(56.2)
8. การผลิตและจำหน่ายสินค้าเพื่อส่งออกขัดกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง	ผิด	138(86.2)	22(13.8)
9. การลด ละ เลิกเหล้าหรือจ๊วดว่าได้ปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ถูก	156(97.5)	4(2.5)
10. ในการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ ควรคำนึงถึงความพอใจ ความหรูหรา ชื่อเสียงของสินค้าและบริการมากกว่าคำนึงถึงประโยชน์หรือความคุ้มค่า	ผิด	145(90.6)	15(9.4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมี ภูมิคุ้มกัน

จากตารางที่ 4.7 การศึกษาความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีภูมิคุ้มกัน พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรร้อยละ 98.8 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก และร้อยละ 1.2 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนสูงสุด 10 คะแนน ต่ำสุด 6 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ย 9.6 คะแนน

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีภูมิคุ้มกัน

(N=160)		
ระดับความรู้ความเข้าใจด้านความมีภูมิคุ้มกัน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ปานกลาง	2	1.2
มาก	158	98.8

จากตารางที่ 4.8 ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีภูมิคุ้มกัน พบว่า สมาชิกในชุมชนเกษตรมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด ในเรื่องการรวมกลุ่มกันเพื่อช่วยเหลือกัน (ร้อยละ 100.0) รองลงมาร้อยละ 99.4 มีความรู้ในเรื่องการวางแผนการใช้จ่ายในแต่ละเดือนและการอบรม สั่งสอน แนะนำและคัดเตือน ให้ความรู้แก่ผู้ที่อยู่ในความดูแล ร้อยละ 98.8 มีความรู้ในเรื่องขน อดทน ใฝ่หาความรู้มาพัฒนาอาชีพ ร้อยละ 97.5 มีความรู้ในเรื่องการนำหลักศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิต ร้อยละ 96.9 มีความรู้ในเรื่องการประพฤติตามหลักศาสนา ร้อยละ 95.6 มีความรู้ในเรื่องการวางแผนทางการเงิน ร้อยละ 93.1 มีความรู้ในเรื่องตามหลักทฤษฎีใหม่ และร้อยละ 81.2 มีความรู้ในเรื่องการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความมีภูมิคุ้มกัน

ความรู้ความเข้าใจด้านความมีภูมิคุ้มกัน	คำตอบ	ตอบถูก	ตอบผิด
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. การรวมกลุ่มกันเพื่อช่วยเหลือกันในสังคม เป็นการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ถูก	160(100.0)	0(0.0)
2. ผู้ที่ขยัน อดทน ใฝ่หาความรู้มาพัฒนาอาชีพของตนอยู่เสมอจะทำได้ปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ถูก	158(98.8)	2(1.2)
3. การนำหลักศาสนาใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ถูก	156(97.5)	4(2.5)
4. ขีดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต ชัดต่อแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	ผิด	130(81.2)	30(18.8)
5. มีการวางแผนการใช้จ่ายในแต่ละเดือนเป็นแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	ถูก	159(99.4)	1(0.6)
6. ปฏิบัติตนเป็นแนวทางที่ดี ถอดสิ่งชั่ว ประพฤติตามหลักศาสนา เป็นการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ถูก	155(96.9)	5(3.1)
7. การวางแผนทางการเงิน เพื่อรองรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นควรทำบัตรเครดิตไว้หลายๆใบ	ผิด	153(95.6)	7(4.4)
8. ตามหลักทฤษฎีใหม่ ในพื้นที่หนึ่งๆ ควรปลูกพืชชนิดเดียวกันเพื่อให้ได้ผลผลิตมากๆ	ผิด	149(93.1)	11(6.9)
9. ควรมีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว เพื่อให้เกิดความอบอุ่นภายในครอบครัว	ถูก	159(99.4)	1(0.6)
10. การอบรม สั่งสอน แนะนำและตักเตือน ให้ความรู้แก่ผู้อยู่ในความดูแล เช่น บุตร ญาติพี่น้อง เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับสมาชิกในครัวเรือน	ถูก	159(99.4)	1(0.6)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ การประยุกต์ในระดับปัจเจกและการประยุกต์ในระดับชุมชน ผู้วิจัยนำข้อมูลของผู้แทนครัวเรือนมาวิเคราะห์โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีการนำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยายดังนี้

1. การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับปัจเจก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับปัจเจก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.46) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ระดับการนำไปใช้ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความมีคุณธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.70) ระดับการนำไปใช้ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความมีภูมิคุ้มกัน (ค่าเฉลี่ย 3.51) ด้านความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 3.44) ด้านความพอประมาณ (ค่าเฉลี่ย 3.34) และด้านมีความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.33)

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับปัจเจก

ระดับปัจเจก	Mean	S.D.	ระดับการนำไปใช้
ด้านความพอประมาณ	3.34	0.67	ปานกลาง
ด้านความมีเหตุผล	3.44	0.87	ปานกลาง
ด้านความมีภูมิคุ้มกัน	3.51	0.73	ปานกลาง
ด้านมีความรู้	3.33	0.82	ปานกลาง
ด้านมีคุณธรรม	3.70	0.68	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.46	0.64	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับชุมชน

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.57) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ระดับการนำไปใช้ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความมีภูมิคุ้มกัน (ค่าเฉลี่ย 3.77) ระดับการนำไปใช้ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความมีคุณธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.62) ด้านความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 3.61) ด้านมีความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.56) และด้านความพอประมาณ (ค่าเฉลี่ย 3.37)

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับชุมชน

ระดับชุมชน	Mean	S.D.	ระดับการนำไปใช้
ด้านความพอประมาณ	3.37	0.71	ปานกลาง
ด้านความมีเหตุผล	3.61	0.82	ปานกลาง
ด้านความมีภูมิคุ้มกัน	3.77	0.86	มาก
ด้านมีความรู้	3.56	0.98	ปานกลาง
ด้านมีคุณธรรม	3.62	0.82	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.57	0.71	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการศึกษาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ที่มีต่อปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่แตกต่างกัน โดยผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐาน ดังนี้

ก. ปัจจัยภายใน

สมมติฐานที่ 1 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่มีเพศต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.11 พบว่า เพศที่ต่างกันมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามเพศ

เพศ	N = 160	Mean	SD	T	Sig.
ระดับปัจเจก					
ชาย	68	3.48	0.63	0.08	0.56
หญิง	92	3.42	0.66		
ระดับชุมชน					
ชาย	68	3.70	0.65	0.78	0.65
หญิง	92	3.70	0.76		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**สมมติฐานที่ 2 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่มีอายุต่างกัน มีการประยุกต์
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน**

จากตารางที่ 4.12 พบว่า อายุที่ต่างกันมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการ
ดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน

**ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของ
ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามอายุ**

อายุ	N = 160	Mean	SD	F	Sig.
ระดับปัจเจก					
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	15	3.37	0.47	0.18	0.95
31-40 ปี	24	3.40	0.62		
41-50 ปี	42	3.42	0.72		
51-60 ปี	37	3.49	0.71		
60 ปีขึ้นไป	42	3.48	0.59		
รวม	160	3.44	0.64		
ระดับชุมชน					
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	15	3.57	0.56	0.53	0.71
31-40 ปี	24	3.68	0.69		
41-50 ปี	42	3.64	0.81		
51-60 ปี	37	3.44	0.76		
60 ปีขึ้นไป	42	3.57	0.65		
รวม	160	3.57	0.71		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมติฐานที่ 3 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.13 พบว่า สถานภาพสมรสที่ต่างกันมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	N = 160	Mean	SD	F	Sig.
ระดับปัจเจก					
โสด	25	3.54	0.57	0.34	0.71
สมรส	89	3.42	0.65		
หย่าร้าง/หม้าย	46	3.44	0.69		
รวม	160	3.44	0.64		
ระดับชุมชน					
โสด	25	3.75	0.72	0.87	0.42
สมรส	89	3.54	0.65		
หย่าร้าง/หม้าย	46	3.54	0.82		
รวม	160	3.57	0.71		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมติฐานที่ 4 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	N = 160	Mean	SD	F	Sig.
ระดับปัจเจก					
ประถมศึกษา	102	3.42	0.61	0.43	0.74
มัธยมศึกษา	36	3.48	0.66		
ปวช./ปวส.	10	3.35	1.00		
ปริญญาตรี	12	3.62	0.53		
รวม	160	3.44	0.64		
ระดับชุมชน					
ประถมศึกษา	102	3.52	0.69	0.51	0.68
มัธยมศึกษา	36	3.69	0.71		
ปวช./ปวส.	10	3.63	1.15		
ปริญญาตรี	12	3.61	0.42		
รวม	160	3.57	0.71		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมติฐานที่ 5 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.15 พบว่า สถานภาพทางสังคมที่ต่างกันมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรในระดับปัจเจก จำแนกตามสถานภาพทางสังคม

สถานภาพทางสังคม	N = 160	Mean	SD	F	Sig.
ระดับปัจเจก					
เป็นหัวหน้ากลุ่ม	8	3.80	0.64	2.44	0.04*
เป็นสมาชิกกลุ่ม	134	3.45	0.60		
เป็นผู้ใหญ่บ้าน	3	3.74	1.00		
เป็นอาสาสมัครชุมชน	5	3.45	0.60		
ไม่มีตำแหน่งสถานภาพทางสังคม	10	2.93	0.95		
รวม	160	3.44	0.64		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี LSD ในตารางที่ 4.16 จำแนกตามระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับปัจเจก พบว่า มี 3 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ

คู่ที่ 1 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม มีระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่ไม่มีตำแหน่งสถานภาพทางสังคม

คู่ที่ 2 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่เป็นสมาชิกกลุ่ม มีระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่ไม่มีตำแหน่งสถานภาพทางสังคม

คู่ที่ 3 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน มีระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่ไม่มีตำแหน่งสถานภาพทางสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.16 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร เป็นรายคู่โดยวิธี LSD จำแนกตามสถานภาพทางสังคม ในระดับปัจเจก

สถานภาพทางสังคม	Mean	เป็น				
		เป็นหัวหน้ากลุ่ม	เป็นสมาชิกกลุ่ม	เป็นผู้ใหญ่บ้าน	เป็นอาสาสมัครชุมชน	ไม่มีตำแหน่งสถานภาพทางสังคม
เป็นหัวหน้ากลุ่ม	3.80		0.13	0.89	0.34	0.00**
เป็นสมาชิกกลุ่ม	3.45			0.43	0.99	0.01*
เป็นผู้ใหญ่บ้าน	3.74				0.53	0.05*
เป็นอาสาสมัครฯ	3.45					0.14
ไม่มีตำแหน่งสถานภาพทางสังคม	2.93					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.17 พบว่า สถานภาพทางสังคมที่ต่างกันมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรในระดับชุมชน จำแนกตามสถานภาพทางสังคม

สถานภาพทางสังคม	N = 160	Mean	SD	F	Sig.
ระดับชุมชน					
เป็นหัวหน้ากลุ่ม	8	3.94	0.69	6.10	0.00**
เป็นสมาชิกกลุ่ม	134	3.62	0.66		
เป็นผู้ใหญ่บ้าน	3	4.11	0.96		
เป็นอาสาสมัครชุมชน	5	3.17	0.42		
ไม่มีตำแหน่งสถานภาพทางสังคม	10	2.68	0.78		
รวม	160	3.57	0.71		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี LSD ในตารางที่ 4.18 จำแนกตามระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับชุมชน พบว่า มี 4 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ

คู่ที่ 1 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม มีระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่เป็นอาสาสมัครชุมชน

คู่ที่ 2 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม มีระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่ไม่มีตำแหน่งสถานภาพทางสังคม

คู่ที่ 3 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่เป็นสมาชิกกลุ่ม มีระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่ไม่มีตำแหน่งสถานภาพทางสังคม

คู่ที่ 4 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน มีระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่ไม่มีตำแหน่งสถานภาพทางสังคม

ตารางที่ 4.18 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร เป็นรายคู่โดยวิธี LSD จำแนกตามสถานภาพทางสังคม ในระดับชุมชน

สถานภาพทางสังคม	Mean	เป็นหัวหน้า กลุ่ม	เป็นสมาชิก กลุ่ม	เป็น ผู้ใหญ่บ้าน	เป็น อาสาสมัคร ชุมชน	ไม่มี ตำแหน่ง สถานภาพ ทางสังคม
เป็นหัวหน้ากลุ่ม	3.94		0.19	0.71	0.04*	0.00**
เป็นสมาชิกกลุ่ม	3.62			0.21	0.15	0.00**
เป็นผู้ใหญ่บ้าน	4.11				0.06	0.00**
เป็นอาสาสมัครฯ	3.17					0.18
ไม่มีตำแหน่ง สถานภาพทางสังคม	2.68					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการเชิงงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมติฐานที่ 6 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.19 พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจ ด้านรายได้ที่ต่างกันมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตในระดับปัจเจกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4. 19 แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรในระดับปัจเจก จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ ด้านรายได้

สถานภาพทางเศรษฐกิจ	N = 160	Mean	SD	F	Sig.
ระดับปัจเจก					
รายได้มากกว่ารายจ่าย	56	3.55	0.66	5.89	0.03*
รายได้น้อยกว่ารายจ่าย	22	3.02	0.61		
รายได้เท่ากับรายจ่าย	82	3.49	0.61		
รวม	160	3.44	0.64		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี LSD ในตารางที่ 4.20 จำแนกตามระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับปัจเจก พบว่า มี 2 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ

คู่ที่ 1 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่มีรายได้มากกว่ารายจ่าย มีระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย

คู่ที่ 2 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่มีรายได้เท่ากับรายจ่าย มีระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย

ตารางที่ 4.20 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการประยุคต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร เป็นรายคู่โดยวิธี LSD จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจด้านรายได้ ในระดับปัจเจก

ด้านรายได้	Mean	รายได้มากกว่า รายจ่าย	รายได้น้อยกว่า รายจ่าย	รายได้เท่ากับ รายจ่าย
รายได้มากกว่ารายจ่าย	3.54		0.00**	0.57
รายได้น้อยกว่ารายจ่าย	3.02			0.00**
รายได้เท่ากับรายจ่าย	3.48			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.21 พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจ ด้านรายได้ที่ต่างกันมีการประยุคต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตในระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.21 แสดงการเปรียบเทียบการประยุคต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรในระดับชุมชน จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ ด้านรายได้

สถานภาพทางเศรษฐกิจ	N = 160	Mean	SD	F	Sig.
ระดับชุมชน					
รายได้มากกว่ารายจ่าย	56	3.68	0.64	2.23	0.11
รายได้น้อยกว่ารายจ่าย	22	3.30	0.84		
รายได้เท่ากับรายจ่าย	82	3.57	0.72		
รวม	160	3.57	0.71		

จากตารางที่ 4.22 พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจ ด้านเงินออมที่ต่างกันมีการประยุคต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรที่มีเงินออม มีระดับการประยุคต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่ไม่มีเงินออม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.22 แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ ด้านเงินออม

สถานภาพทางเศรษฐกิจ	N = 160	Mean	SD	T	Sig.
ระดับปัจเจก					
มีเงินออม	123	3.51	0.65	4.73	0.02*
ไม่มีเงินออม	37	3.24	0.60		
ระดับชุมชน					
มีเงินออม	123	3.64	0.68	0.11	0.02*
ไม่มีเงินออม	37	3.34	0.78		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.23 พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจ ด้านหนี้สินที่ต่างกันมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.23 แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ ด้านหนี้สิน

สถานภาพทางเศรษฐกิจ	N = 160	Mean	SD	T	Sig.
ระดับปัจเจก					
มีหนี้สิน	89	3.41	0.68	0.59	0.44
ไม่มีหนี้สิน	71	3.49	0.60		
ระดับชุมชน					
มีหนี้สิน	89	3.59	0.70	0.15	0.72
ไม่มีหนี้สิน	71	3.55	0.74		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมติฐานที่ 7 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ต่างกันมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.24 แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ

ความรู้ความเข้าใจ	N = 160	Mean	SD	T	Sig.
ระดับปัจเจก					
รู้ปานกลาง	3	3.56	1.02	0.07	0.93
รู้มาก	157	3.46	0.62		
รวม	160	3.44	0.64		
ระดับชุมชน					
รู้ปานกลาง	3	3.47	0.68	0.21	0.81
รู้มาก	157	3.59	0.71		
รวม	160	3.57	0.71		

สมมติฐานที่ 8 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.25 พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ต่างกันมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.25 แสดงการเปรียบเทียบการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การได้รับข่าวสาร	N = 160	Mean	SD	T	Sig.
ระดับปัจเจก					
ไม่เคย	8	3.45	0.66	0.22	0.97
เคย	152	3.44	0.65		
ระดับชุมชน					
ไม่เคย	8	3.42	0.69	0.10	0.53
เคย	152	3.58	0.72		

ข. ปัจจัยภายนอก

สมมติฐานที่ 9 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.26 พบว่า การได้รับการฝึกอบรมที่ต่างกันมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่เคยได้รับการฝึกอบรม มีระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม

ตารางที่ 4.26 แสดงการเปรียบเทียบการประยุต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของ
ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรม

การฝึกอบรม	N = 160	Mean	SD	T	Sig.
ระดับปัจเจก					
ไม่เคย	65	3.31	0.67	0.03	0.03*
เคย	95	3.54	0.62		
ระดับชุมชน					
ไม่เคย	65	3.41	0.76	0.03	0.02*
เคย	95	3.68	0.66		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 10 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่ได้รับการดูงานต่างกัน มีการ
ประยุต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.27 พบว่า การได้รับการดูงานที่ต่างกันมีการประยุต์ปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.05

โดยผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ที่เคยได้รับการดูงาน มีระดับการ
ประยุต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกใน
ชุมชนเกษตร ที่ไม่เคยได้รับการดูงาน

ตารางที่ 4.27 แสดงการเปรียบเทียบการประยুক্তปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามการได้รับการดูงาน

การดูงาน	N = 160	Mean	SD	T	Sig.
ระดับปัจเจก					
ไม่เคย	85	3.33	0.65	0.00	0.01*
เคย	75	3.58	0.62		
ระดับชุมชน					
ไม่เคย	85	3.45	0.77	0.74	0.02*
เคย	75	3.71	0.62		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 11 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชน ที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนต่างกัน มีการประยুক্তปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

จากตารางที่ 4.28 พบว่า การได้รับการสนับสนุนเงินทุนที่ต่างกันมีการประยুক্তปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.28 แสดงการเปรียบเทียบการประยুক্তปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร จำแนกตามการสนับสนุนเงินทุน

การสนับสนุนเงินทุน	N = 160	Mean	SD	F	Sig.
ระดับปัจเจก					
ไม่ทราบ	85	3.41	0.66	1.00	0.93
ไม่เคย	10	3.24	0.43		
เคย	65	3.51	0.65		
รวม	160	3.44	0.64		
ระดับชุมชน					
ไม่ทราบ	85	3.59	0.72	2.21	0.81
ไม่เคย	10	3.12	0.52		
เคย	65	3.62	0.72		
รวม	160	3.57	0.71		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกหน่วยของประชากรจำนวน 160 ครัวเรือน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่าง คือ T-test และ F-test ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

ข้อมูลทั่วไป

ผู้แทนครัวเรือนเป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.5 มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 26.3 มีสถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 55.6 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 63.8 มีสถานภาพทางสังคมเป็นสมาชิกกลุ่ม ร้อยละ 83.8 มีรายได้พอๆกับรายจ่าย ร้อยละ 51.2 มีเงินออม ร้อยละ 76.9 มีหนี้สิน ร้อยละ 55.6 มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ร้อยละ 95.6 เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 95 โดยได้รับจากสื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ จากหนังสือพิมพ์ จากโทรทัศน์ จากเพื่อนบ้าน จากวิทยุ ตามลำดับ เคยได้รับการฝึกอบรม ร้อยละ 59.4 ไม่เคยดูงาน ร้อยละ 53.1 ไม่ทราบว่าชุมชนได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากภายนอกชุมชน ร้อยละ 53.1 ไม่ทราบว่าชุมชนสนับสนุนเงินทุนของชุมชนให้กับชุมชนอื่นๆหรือหน่วยงานอื่นๆ ร้อยละ 73.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรมีความรู้ความเข้าใจระดับมาก ในภาพรวม (ร้อยละ 98.2) เป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านความพอประมาณ (ร้อยละ 95.7) ด้านความมีเหตุผล (ร้อยละ 93.2) และด้านความมีภูมิคุ้มกัน (ร้อยละ 98.8)

การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร

การประยุกต์ในระดับปัจเจก ในภาพรวม พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรส่วนใหญ่มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีคุณธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.70) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านความมีภูมิคุ้มกัน (ค่าเฉลี่ย 3.51) ด้านความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 3.44) ด้านความพอประมาณ (ค่าเฉลี่ย 3.34) และด้านมีความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.33)

การประยุกต์ในระดับชุมชน ในภาพรวม พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรส่วนใหญ่มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมีภูมิคุ้มกัน (ค่าเฉลี่ย 3.77) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านมีคุณธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.62) ด้านความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 3.61) ด้านมีความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.56) และด้านความพอประมาณ (ค่าเฉลี่ย 3.37)

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีเพศต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีเพศต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีอายุต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีอายุต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมมติฐานที่ 3 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 4 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตในระดับปัจเจกและระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 5 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 6 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจด้านรายได้ต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตในระดับปัจเจกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ในระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจด้านเงินออมต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการศึกษา พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจด้านหนี้สินต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 7 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 8 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 9 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 10 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่ได้รับการดูงานต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่ได้รับการดูงานต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 11 ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนที่มีการสนับสนุนเงินทุนต่างกัน จะมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชนไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากตารางที่ 5.1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน จะแบ่งการประยุกต์เป็น 2 ระดับ คือ การประยุกต์ระดับปัจเจกและการประยุกต์ระดับชุมชน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับปัจเจก ได้แก่ ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจด้านรายได้ สถานภาพทางเศรษฐกิจด้านเงินออม การฝึกอบรม การดูงาน ส่วนในระดับชุมชน ได้แก่ ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจด้านเงินออม การฝึกอบรม การดูงาน ส่วนปัจจัยอื่นๆไม่มีผลต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับปัจเจก		ระดับชุมชน	
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
เพศ	-	✓	-	✓
อายุ	-	✓	-	✓
สถานภาพสมรส	-	✓	-	✓
ระดับการศึกษา	-	✓	-	✓
สถานภาพทางสังคม	*	-	**	-
สถานภาพทางเศรษฐกิจ				
- ด้านรายได้	*	-	-	✓
- ด้านเงินออม	*	-	*	-
- ด้านหนี้สิน	-	✓	-	✓
ความรู้ความเข้าใจ	-	✓	-	✓
การได้รับข้อมูลข่าวสาร	-	✓	-	✓
การฝึกอบรม	*	-	*	-
การดูงาน	*	-	*	-
การสนับสนุนเงินทุน	-	✓	-	✓

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง สามารถนำประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร

ในระดับปัจเจก พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรเป็นรายด้านพบว่า ด้านมีคุณธรรมเป็นด้านที่ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสังคมของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรเป็นสังคมชนบท ซึ่งคนในชุมชนส่วนใหญ่ยังยึดถือและปฏิบัติตามวัฒนธรรมของท้องถิ่นและขนบธรรมเนียมประเพณีแบบดั้งเดิม จากอิทธิพลดังกล่าวทำให้ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรมีการประพฤติปฏิบัติต่อกันในชุมชนด้วยความรักและความเอื้ออาทร มีการรวมกัน ลด ละ เลิก กิจกรรมฟุ่มเฟือยต่าง ๆ เช่น คี๋มสุรา สูบบุหรี่ ซื้อหอยบนดิน เป็นต้น เพื่อลดรายจ่ายให้กับครอบครัว และการค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ พลฤทธิ สุวรรณเมธา (2546) ได้ศึกษาเรื่อง พุทธจริยธรรมเพื่อเสริมสร้างพื้นฐานการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวว่า การมีพุทธจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ และการมีพุทธจริยธรรมด้านความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน ถือเป็นหลักธรรมที่สำคัญ ที่เกษตรกรเชื่อว่า จะช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตที่ประสบความสำเร็จตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงได้

ในระดับชุมชน พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรเป็นรายด้านพบว่า ด้านความมีภูมิคุ้มกันเป็นด้านที่ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ถึง 24 กิจกรรมหลัก มีการจัดทำแผนแม่บทชุมชนของหมู่บ้าน ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของกิจกรรมในชุมชนหลากหลาย ซึ่งการเกิดกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้เกษตรกรนำความรู้ความถนัดที่ตัวเองมีไปประยุกต์ใช้ ได้นำความรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสามารถถ่ายทอดกันในกลุ่มกิจกรรม ทำให้มีการขยายความรู้ ได้แลกเปลี่ยนแนวคิดและนำแนวคิดไปใช้ในการพัฒนาการเกษตรในชุมชน ก่อให้เกิดภูมิคุ้มกันที่ดีเป็นเกราะป้องกันสิ่งรอบข้างให้เกษตรกรดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้เป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่น ๆ มีผู้คนมาเยี่ยมชม ศึกษาดูงาน คูกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กรที่มาศึกษาดูงานตลอดทั้งปี

จากการค้นพบในงานวิจัย พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชนมากกว่าระดับปัจเจก เหตุเพราะว่า การรวมกลุ่มกันทำให้ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรเกิดความแน่นแฟ้นในชุมชน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน สนับสนุนกัน มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยยึดหลักคุณธรรม ทำให้กิจกรรมสามารถดำเนินไปด้วยดี ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้นด้วย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร

การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตร ในระดับปัจเจก คือ ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจด้านรายได้ สถานภาพทางเศรษฐกิจด้านเงินออม การฝึกอบรม การดูงาน ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในระดับชุมชน คือ ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจด้านเงินออม การฝึกอบรม การดูงาน

สถานภาพทางสังคม จากการศึกษ พบว่า ในระดับปัจเจก ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรที่มีสถานภาพทางสังคมเป็นหัวหน้ากลุ่มมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่าผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกที่ไม่มีตำแหน่งสถานภาพทางสังคม ส่วนในระดับชุมชน ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรที่มีสถานภาพทางสังคมเป็นผู้ใหญ่บ้านมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่าผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกที่ไม่มีตำแหน่งสถานภาพทางสังคม เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่าผู้ที่เป็นหัวหน้ากลุ่มหรือเป็นผู้ใหญ่บ้าน จะมีความเป็นผู้สูงอายุ มีความรับผิดชอบหน้าที่ มีทัศนคติที่กว้างไกล มีการรับรู้และความเข้าใจในเนื้อหาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี สามารถเล็งเห็นประโยชน์ของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประพฤติปฏิบัติได้อย่างสม่ำเสมอทั้งต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน จึงทำให้ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรที่มีสถานภาพทางสังคมเป็นหัวหน้ากลุ่มหรือเป็นผู้ใหญ่บ้านมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิตมากกว่าผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกที่ไม่มีตำแหน่งสถานภาพทางสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานภาพทางเศรษฐกิจ จากการศึกษา พบว่า ในภาพรวม ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรมีสถานภาพทางเศรษฐกิจแบบรายได้มากกว่ารายจ่ายและมีเงินออมมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่าผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกที่มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรที่มีภาระหนี้สินมากทำให้ต้องดิ้นรนขวนขวายในการประกอบอาชีพ เนื่องจากในแต่ละวันต้องมีค่าใช้จ่ายและใช้หนี้ ซึ่งการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงเห็นผลผลิตช้า ต้องอาศัยความอดทน ทำให้เกษตรกรเกิดความท้อ จึงทำให้ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย รวมทั้งผู้ที่มีหนี้สินไม่สามารถปรับตัวให้ดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงได้ดีเท่าผู้ที่มีรายได้มากกว่ารายจ่ายและมีเงินออม

การฝึกอบรม จากการศึกษา พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรที่เคยได้รับการฝึกอบรมมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่าผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่ ประโยชน์ของการฝึกอบรมคือ ช่วยปรับปรุง – เพิ่มประสิทธิภาพ เสริมสร้างคนให้มีความรู้ วิชาการ ทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น และสร้างทัศนคติที่ถูกต้อง ทำให้ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรที่เคยได้รับการฝึกอบรมมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปใช้ได้ถูกต้อง ถูกวิธี

การดูงาน จากการศึกษา พบว่า ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรมีเคยได้รับการดูงานมีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่าผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกที่ไม่เคยได้รับการดูงาน เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่ การที่ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรที่ได้ไปดูงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรได้ไปเห็นตัวอย่างที่ถูกต้องว่าเขาทำอย่างไร เป็นอย่างไร เพื่อนำมาปรับใช้ในชุมชนของตนเองมาปรับปรุงให้ดีขึ้น และทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันและปฏิบัติสัมพันธ์กับคนทั่วไป อยู่ตลอดเวลา

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

จากผลการศึกษาวิจัย พบว่า ผู้ที่มีการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมักจะเป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ดีขึ้นตามไปด้วย แต่จากการศึกษาในครั้งนี้ยังพบว่า ยังมีเกษตรกรบางรายที่ยังไม่ปฏิบัติตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์ ให้เกษตรกรทุกรายตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและควรเข้ามาสนับสนุนเกษตรกรในการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้มีชีวิตที่ดีขึ้น โดยการพาไปดูงานและการจัดฝึกอบรมให้มากขึ้น ซึ่งปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การดำเนินชีวิตของเกษตรกรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จ คือ การได้รับกำลังใจจากหน่วยงานรัฐ เพราะเกษตรกรยังมีความเชื่อว่าการที่มีหน่วยงานรัฐไปเยี่ยมชมไปชมเชยสิ่งที่เขาทำ ทำให้เขาได้รับกำลังใจ และได้แนวทางในการแก้ปัญหา ดังนั้น หน่วยงานรัฐควรเข้าไปส่งเสริมความรู้ว่าจะพาไปดูงานหรือจัดฝึกอบรมแก่คนในชุมชน เพื่อนำมาปรับใช้ในชุมชนได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับ เรื่องการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ให้ครอบคลุมถึงการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตของเกษตรกรมากขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะในการทำ การวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตัวชี้วัดในเรื่องของความพอเพียงของเกษตรกรในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีตัวแปรใดบ้างที่จะสามารถชี้วัดถึงความพอเพียงของเกษตรกร และเกษตรกรมีความพอเพียงอยู่ในระดับใดถึงจะเรียกว่าเกษตรกรรายนั้นมีความพอเพียง
2. ควรมีการดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในประเด็นอื่นๆ เช่น สภาพเศรษฐกิจสังคมและการเมืองตลอดจนวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีผลต่อพื้นที่ภายใต้อิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมเนื่องจากเหตุการณ์สภาพสังคมในปัจจุบันนั้น สภาพเศรษฐกิจสังคมและการเมืองถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลทั่วไปในปัจจุบัน โดยยังไม่มีผู้วิจัยใดที่ทำการวิจัยในด้านนี้
3. ควรศึกษาการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ข้างเคียงของชุมชนบ้านจำรุงเพื่อนำมาเปรียบเทียบผลการวิจัยและเพื่อนำไปปรับใช้กับการพัฒนาชุมชนต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กำพล ศิริกุล. 2543. "การจัดการสารสนเทศงานสุขภาพสิ่งแวดล้อมและงานส่งเสริมคุณภาพในพื้นที่ของโรงพยาบาลชุมชน". วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จำเนียร ช่วงโชติ. 2526. **จิตวิทยาการรับรู้และการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชวาล แพร์ตกุล. 2526. **เทคนิคการเขียนข้อสอบ**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. 2521. **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- ตฤตฉัย นพคุณ. 2548. **การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. วารสารเศรษฐกิจและสังคม. 42(6) : 41-48.
- ทศมนพร พุทธจันทร์. 2547. "ความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาข้าราชการจังหวัดราชบุรี". ภาคนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เทศบาลตำบลเนินซ้อ. 2551. **ข้อมูลทั่วไปตำบลเนินซ้อ**. [Online]. Available : <http://www.noenkho.com/aboutus.asp>. [20/12/51]
- เชียรธิดา เหมพิพัฒน์. 2546. "ความคิดเห็นของนักศึกษาของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง". ภาคนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นพพร เมธอนันต์กุล. 2549. "การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต : กรณีศึกษาเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์". ภาคนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2537. **การพัฒนาการสอน**. กรุงเทพฯ: สุริยสาสนส์.
- บุญเสริม บุญเจริญผล. 2544. **แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง**. ศรีปทุมปริทัศน์. 1(1) : 39.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2526. **ทัศนคติการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอเคอินเตอร์.
- ประเวศ วะสี. 2550. **เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม : แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- พัชนี วรกวิน. 2522. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยจันทรเกษม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พลฤทธิ สุวรรณเมธา. 2546. “พุทธจริยธรรมเพื่อเสริมสร้างพื้นฐานการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกร โครงการ “เกษตรทฤษฎีใหม่” จังหวัดชลบุรี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พิชา รุจินาม. 2544. “ภาพลักษณ์ของตำรวจทางหลวงในทัศนของผู้ขับขี่รถยนต์บนถนนสายเอเชีย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพ็ญแข ศรีสิทธิกุล. 2542. รายงานการวิจัย เรื่องการยอมรับของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อบทบาทหน้าที่ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.). กรุงเทพฯ: กองพัฒนาอาสาพัฒนาและผู้นำท้องถิ่นกรมการพัฒนาชุมชน.
- ไพศาล หวังพานิช. 2526. การวัดผลการศึกษา. นนทบุรี: โรงพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ระพี ศาคริก. 2542. การเกษตรแบบพอเพียง. วารสารวิทยบริการ. 10(1) : 6-12.
- สมจิต โยชะคง. 2547. การสร้างเครื่องมือเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ทางส่งเสริมการเกษตร. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมพร พุทธาทิศักดิ์ผล. 2539. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2550. สังคมวิทยาชนบท : แนวคิดทางทฤษฎีและแนวโน้มในสังคม. กรุงเทพฯ : บริษัท ออฟเซ็ทครีเอชั่น จำกัด.
- สมหมาย ศาครทรัพย์. 2542. “ความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของชาวพุทธ : ศึกษากรณี ชุมชนศรีระอโศก อำเภอถิ่นทลัถณ์ จังหวัดศรีสะเกษ”. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สายน้ำผึ้ง รัตนงาม. 2547. “ความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาสมาชิกเสถียรธรรมสถาน”. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สิน พันธุ์พินิจ. 2545. รายงานการวิจัย เรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมการเกษตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเกษตรกรรายย่อยภาคตะวันตกของประเทศไทย. นนทบุรี: สถาบันวิจัยและพัฒนาฝ่ายพัฒนาและเผยแพร่งานวิจัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุทัต ปินตาเสน. 2548. การเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง. กสิกร. 78(5) : 76-78.
- สุเมธ ดันดิเวชกุล. 2549. หลักธรรมทำตามรอยยุคลบาท. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คำานสุทธาการพิมพ์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สุนทร กุลวัฒนวรพงศ์. 2544. ตามรอยพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง-ทฤษฎีใหม่. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาธน์.
- สุรเกียรติ์ เสถียรไทย. 2542. ทฤษฎีใหม่ในหลวง : ชีวิตที่พอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน.
- สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2542. เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อนันต์ ศรีโสภณ. 2520. การวัดและการประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Bloom, B.S. 1956. **Taxonomy of Education Objectives. Handbook I : Cognitive Domain.** New York: David Mckay Company.
- Cronbach, L.G. 1956. **Coefficient alpha and the internal structure of tests.** *Psychometrika*. 16(3) : 297-334.
- Yamane, T. 1973. **Statistic : An Introductory Analysis.** Tokyo : Harper International Edition.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลทั่วไปของบ้านจ่ารุง

ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 7 ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง อยู่ทางทิศใต้ของอำเภอแกลง โดยห่างจากตัวอำเภอแกลงประมาณ 10 กิโลเมตร

ภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ เป็นที่ราบลุ่ม และมีเนินบางส่วน

สภาพอากาศ

อากาศร้อนเกือบทั้งปี และมีช่วงฤดูหนาวที่สั้นมาก ในช่วงฤดูฝนมีฝนตกชุก ฤดูกาลต่าง ๆ เหมือนกับที่อื่น ๆ ที่มีพื้นที่ติดชายทะเล โดยฤดูร้อนจะเริ่มประมาณเดือนมีนาคม ถึงเดือนมิถุนายน ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึงเดือนกันยายน และฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน

บ้านจ่ารุงในอดีต

เมื่อประมาณ 150 ปีก่อน เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ประมาณ 30 ครัวเรือน ผู้คนที่มาอยู่อาศัยในช่วงเริ่มต้น ได้อพยพมาจากบริเวณชายทะเล บ้านถนนกระเพรา ตำบลเนินฆ้อในปัจจุบัน โดยได้พากันย้ายถิ่นเพื่อที่จะหาที่ทำกินใหม่ ย้ายจากที่เดิมมาประมาณ 7 กิโลเมตรมุ่งหน้ามาทิศตะวันตก ข้ามทุ่งนาเข้าสู่ป่าดิบ เมื่อย้ายมาแล้วเรียกชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านป่าเรไร” ต่อมาได้มีการหักร้างถางพงเพื่อปรับพื้นที่ในการทำไร่ ทำนา

บริเวณหน้าวัดจ่ารุงในปัจจุบันมีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมขังตลอดปี จึงมีการเรียกพื้นที่บริเวณนั้นว่า “จ่ารุง” (เป็นภาษาถิ่นของคนซอง) เป็นชื่อที่ชาวบ้านเรียกติดต่อกันมา “จ่ารุง” มีความหมายว่า ปากช่องทางน้ำไหลลงทุ่ง หรือบึง แต่ต่อมาเรียกเพี้ยนเป็นคำว่า “จ่ารุง” ชาวบ้านจ่ารุงส่วนใหญ่ที่ตั้งรกรากดั้งเดิม ตั้งแต่สมัย ปู่ ย่า ตา ยาย มีตระกูลใหญ่ 5 ตระกูล คือ ตระกูลคินาน ตระกูลรัตนพงศ์ ตระกูลไกรทอง ตระกูลก่อเกื้อ และตระกูลเจ็ญ ซึ่งปัจจุบันตระกูลเหล่านี้ได้มีลูก มีหลาน และแต่งงานจนเป็นเครือญาติกันเป็นส่วนใหญ่

ลักษณะพื้นที่ของหมู่บ้านเป็นที่ราบลุ่มมีเนิน เหมาะแก่การทำนา ทำสวนผลไม้ และสวนยางพารา สภาพของดินมีความอุดมสมบูรณ์ ในทุ่งนา ดินจะมีลักษณะเป็น ดินเหนียวสีดำ ทำนาได้ผลดี สภาพดินบนเนิน มีสีแควมน้ำปู เหมาะแก่การทำสวนผลไม้และสวนยางพารา

การปลูกบ้านเรือนของชาวบ้านอยู่รวมเป็นกลุ่มก้อน โดยปลูกบริเวณริมทุ่งเป็นหลัก ต่อมาเมื่อการหักร้างป่าบนเนิน เพื่อทำสวนผลไม้และสวนยางพารา จึงได้ขยายแยกครอบครัว มาปลูกบ้านในสวนผลไม้บนเนินมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเป็นเครือญาติของคนในหมู่บ้านจ่ารุง ทำให้หมู่บ้านจ่ารุงมีแรงยึดเหนี่ยวทางสังคมในระดับสูง ชาวบ้านจะมีความรู้สึกผูกพันต่อกันและกัน มีความเกรงใจ มีค่านิยมที่ผูกพันกับหมู่บ้าน และต้องการเสียสละเพื่อหมู่บ้านของตนเอง สังเกตได้จากการร่วมมือกันพัฒนาหมู่บ้าน พัฒนาถนนหนทาง แหล่งน้ำสาธารณะ วัด ที่สาธารณประโยชน์ ในวันสำคัญ ซึ่งจะมาช่วยกันอย่างพร้อมเพรียง มักได้ยินคำว่า “คนอื่นเขาช่วยกันพัฒนาถ้าเราไม่ทำด้วย จะทำให้ไม่สบายใจ” หรือ “ช่วยแรงไม่ได้ช่วยข้าวของ เงินทองก็ยังมี” สิ่งเหล่านี้เป็นความสำคัญของชาวบ้าน ในลักษณะความสามัคคี ความรับผิดชอบ ไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์แบบนี้ พบว่ามีผลต่อการดำรงชีวิตของคนในหมู่บ้าน โดยในอดีตมักจะมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปของการลงแขกทำนา ทำไร่

การเปลี่ยนแปลง

ประมาณปี 2510 เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงในทุ่งนาบ้านจ่ารุง นายหนุ่ม ดินาน ซึ่งเป็นทั้งหมด แพนโบราณ และผู้นำทางความคิด ได้ซื้อรถไถนาควายเหล็ก คันแรกเข้ามาในทุ่งนาบ้านจ่ารุง โดยให้เหตุผลว่ารถไถคู่ง่าย ไม่จุกจิก แค่น้ำมันก็สามารทำงานได้ทั้งวัน ไม่เหน็ดเหนื่อย ต่างจากวัว ควายที่ต้องหาหญ้า หาน้ำให้กิน ทำงานก็ทำได้เพียงครึ่งวันเช้า รถไถทำงานได้มากกว่า

เมื่อมีรถไถคันแรก คันที่สองก็ตามมา การนำ วัว ควาย ไปช่วยกันลงแขกไถนาเริ่มหายไป ชาวบ้านเริ่มหันไปใช้บริการรถไถนาที่เข้ามารับจ้างมากขึ้น ควายตัวสุดท้ายได้ถูกขายในปี 2529 ในทุ่งนามีการเปลี่ยนแปลง บนเนินที่มีการทำสวนผลไม้และสวนยางพารา ก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน ป่าชายที่ชุ่มชื้นมีพืชผัก สมุนไพร กลับกลายเป็นสวนยางที่ปลูกยางเพียงอย่างเดียว ห้ามปลูกอย่างอื่นปน โดยได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

สวนผลไม้ดั้งเดิมที่มีลักษณะเป็นสวนผสม ปลูกหลายอย่าง ถูกมองว่าไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ โบราณคร่ำครึ ต้องเป็นการปลูกแบบสมัยใหม่ คือปลูกแบบพืชเชิงเดี่ยวถึงจะถูกต้อง สารเคมีเข้ามามีบทบาทในการประกอบอาชีพในชีวิตมากขึ้น

การศึกษาในอดีต ต้องเดินทางข้ามทุ่งนา เพื่อ ไปเรียนหนังสือที่วัดเนินซ้อ ซึ่งอยู่ห่างจากบ้านจ่ารุงไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 4 กิโลเมตร

ประมาณปี 2475 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนวัดจ่ารุง ขึ้นจากการอนุเคราะห์ของพระครูเล็ก อินทโชโต เจ้าอาวาสวัดจ่ารุง ชาวบ้านจึงมีโอกาสนในการการศึกษามากขึ้น จนจบการศึกษาภาคบังคับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นต้นมา

ปี 2517 ไฟฟ้าเข้าหมู่บ้าน ทุกคนดีใจเห็นความเจริญของหมู่บ้าน ไฟฟ้าสว่างไสว เครื่องใช้ไฟฟ้าตามเข้ามา โทรทัศน์ ตู้เย็น หม้อหุงข้าว ฯลฯ ทั้งเงินสด และผ่อน ขณะเดียวกัน ด้านการศึกษา ลูกหลานได้รับการส่งเสริมให้เรียนต่อมากขึ้น ด้วยความหวังว่าจะได้เป็นเจ้าของคนงานในชุมชนเริ่มขาดแคลน เพราะลูกหลานที่ส่งไปเรียนไม่สามารถที่จะทำงานในทุ่งนา ในสวนยาง และสวนผลไม้ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัฒนธรรม ประเพณี ขาดการสืบทอด เริ่มหายไปทีละอย่างสองอย่าง ผู้คนในชุมชนเริ่มต่างคน ต่างอยู่ การทำมาหากินเน้นเรื่องเงินเป็นหลัก การพึ่งพาช่วยเหลือกันแบบสมัยก่อน เหลือน้อยมาก

ปี 2529 ผู้ใหญ่เขื่อน ผลงาม ถูกขอร้องจากแกนนำหมู่บ้าน นำโดยครูแฉ่ง ไกรทอง ครูใหญ่โรงเรียนวัดจำรุง ให้มารับหน้าที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน เพื่อที่จะร่วมกันแก้ปัญหา ผู้ใหญ่เขื่อน ผลงาม ตอบตกลง จึงเริ่มมีการพูดคุยถึงปัญหาต่าง ๆ เช่น การขาดงบประมาณในการพัฒนาต่าง ๆ ประชาชนขาดการรวมตัวกัน ผู้คนต่างคนต่างอยู่ เห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม

ในช่วงนี้ทางราชการได้กำหนดนโยบาย สุขภาพดีถ้วนหน้า กำหนดให้ 4 กระทรวงหลัก ลงมาช่วยทำงานในพื้นที่ระดับหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้านต้องผ่านเกณฑ์ที่กำหนด เช่น มีสวนทุกลังคาเรือน มีหอกระจายข่าว หรือเสียงตามสาย มีที่อ่านหนังสือพิมพ์ มีศูนย์สาธิตการตลาด ฯลฯ

มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสถานีอนามัยบ้านจำรุง ชื่อ หมอบานเย็น ดินาน ได้ประสานงานและนำนโยบายดังกล่าวมาปฏิบัติ มีการเรียกประชุมชาวบ้าน ปรึกษาหารือกัน จัดตั้งคณะทำงานและช่วยประสานงาน วางแผนว่าจะต้องจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด (ร้านค้าชุมชน) ขึ้นมาก่อน และผลักดันนโยบายอื่นตามไป โดยมีความต้องการที่จะนำผลกำไรจากการขายสินค้า มาจัดตั้งเป็นกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน เพราะมีฐานคน คือ อสม. และกองทุนยาอยู่แล้ว

หมอบานเย็น ดินาน ได้ประสานงานและพาคณะทำงานไปดูงานในหลายพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ และมีชื่อเสียง ในปี 2530 การระดมทุนจึงเริ่มขึ้น แกนนำหมู่บ้าน อสม. ได้ช่วยกันทำงาน โดยขอร้องให้ทุกครอบครัวซื้อหุ้นร้านค้าชุมชนครอบครัวละ 1 หุ้น เป็นอย่างน้อยและไม่เกิน 20 หุ้น (หุ้นละ 50 บาท) การระดมทุนครั้งแรกขายหุ้นได้ 665 หุ้น เป็นเงิน 33,250 บาท ศูนย์สาธิตการตลาด (กิจกรรมร้านค้าชุมชน) จึงเริ่มขึ้นและเป็นกิจกรรมแรกของชุมชนที่ ทุกคนเป็นเจ้าของอย่างแท้จริง

การดำเนินกิจกรรมร้านค้าชุมชน ได้เติบโตขึ้นทุกคนในชุมชนให้ความสนใจกิจกรรมร้านค้าชุมชน ผู้คนในชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร้านค้า มีบทบาทพัฒนาชุมชนของตัวเองที่เรียกว่า “กองทุนพัฒนาบ้านจำรุง” ในช่วงตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ชุมชนได้ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ มาพอสมควร มีความเข้มแข็ง รู้ว่าอะไรเหมาะกับชุมชน อะไรไม่เหมาะกับชุมชน มีการปรับการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่มาโดยตลอด จากศูนย์สาธิตการตลาดในช่วงเริ่มต้น เป็นกองทุนพัฒนาหมู่บ้านในช่วงต่อมา

ต่อมาปี 2542 นายอุดม และนางกาญจนา คล่องใจ ได้บริจาคที่ดินจำนวน 1 ไร่ และบ้านสองชั้นอีก 1 หลัง ให้เป็นสมบัติสาธารณะของชุมชน จึงได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารหลังใหม่ โดยได้รับงบประมาณเบื้องต้นจากโครงการมิยาซาว่า และต่อมาได้รับงบประมาณ ต่อยอดจากโครงการจากกองทุนเพื่อสังคม (SIF) จากกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน จึงได้ปรับเปลี่ยนเป็นศูนย์การ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรียนรู้ของชุมชนและผู้สูงอายุ เมื่อความเจริญเข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านในชุมชนมีวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไป

บ้านจำรุงกับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

บ้านจำรุง มีการจัดทำแผนแม่บทชุมชนของหมู่บ้าน ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวของกิจกรรมในชุมชนหลากหลาย และได้รับการยอมรับว่าเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ในแวดวงนักพัฒนา เป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่น ๆ มีความพร้อมในด้านของบุคคลากร ที่มีความสามารถในหลาย ๆ ด้าน มีความเสถียร มีคุณภาพ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยวัดได้จากการที่ชุมชน มีกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย ถึง 24 กิจกรรมหลัก มีผู้คนมาเยี่ยมชม ศึกษาดูงาน ดูกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานของกลุ่มองค์กรที่มาศึกษาดูงานตลอดทั้งปี ดังนี้

1. ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนและผู้สูงอายุ ซึ่งถือเป็นสำนักงานของชุมชนบ้านจำรุง เป็นที่รวมตัวดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนมีอายุ 20 ปี ผ่านกระบวนการเรียนรู้มาอย่างยาวนาน ณ วันนี้ต้องถือว่า “เป็นหัวใจของหมู่บ้าน” บ้านจำรุง มีจุดเริ่มต้นจากการที่แกนนำต้องการที่จะมีเงินไว้พัฒนาหมู่บ้าน โดยไม่ต้องอาศัยงบประมาณจากรัฐ จึงเกิดแนวคิดที่จะทำกิจกรรมเพื่อหารายได้ มีการพูดคุย จึงได้ข้อสรุปว่า จะทำร้านค้าชุมชนเพื่อที่จะให้ชุมชนมีรายได้

2. ร้านค้าชุมชน เป็นกิจกรรมแรกของชุมชนที่ทุกคนเป็นเจ้าของอย่างแท้จริง ในช่วงแรกใช้พื้นที่บ้านของนายณรงค์ กว้างขวาง กรรมการหมู่บ้านเป็นสถานที่ขายสินค้าและกิจกรรมต่างๆ โดยเงินทุนของผู้ถือหุ้น 33,250 บาท ซื้อสินค้ามาวางจำหน่ายในร้านแล้วขายให้กับสมาชิก ช่วงเริ่มต้นกิจกรรมร้านค้าชุมชน(ศูนย์สาธิตการตลาด)ถือเป็นการเรียนรู้อย่างแท้จริง เพราะบ้านจำรุงเรา มีความถนัดในเรื่องของการผลิตด้านการเกษตร ทำนา ทำสวน ทำไร่พอให้มาค้าขายกลับกลายเป็นเรื่องสับสนพอสมควร หนึ่งปีแรก (ปี 2530-2531) เราใช้วิธีการให้ผู้ถือหุ้นผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนมาขายสินค้าทุกอย่างไปได้ด้วยดีร้านค้าชุมชนได้รับการตอบสนองจากสมาชิก ด้วยการมาซื้อสินค้าและช่วยกันดูแล ปีคับัญซึ่งบุคคลครั้งแรกในส่วนของร้านค้าชุมชนมีกำไรกว่า 50,000 บาท สามารถแบ่งปันกำไรให้ผู้ถือหุ้นและแบ่งกำไร 30 เปอร์เซ็นต์ ให้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนพัฒนาหมู่บ้านจำรุง ตามที่ได้คุยกัน ไว้ในเบื้องต้นของการร่วมมือกันทำกิจกรรมการทำงานพัฒนาในด้านต่างๆ จึงประสบความสำเร็จง่ายขึ้นเพราะมีเงินจากกองทุนพัฒนาบ้านจำรุง ไว้ใช้จ่ายในการทำงานเบื้องต้นและที่สำคัญคนในชุมชนเห็นประโยชน์ของการรวมตัวกันในสังคมชุมชน

พอเข้าปีที่ 2 (ปี 2531-2532) เริ่มจะสบปัญหา เพราะเมื่อถึงเวลาตัวแทนผู้ถือหุ้นมาขายสินค้า ปรากฏว่าไม่มาขายทำให้แกนนำต้องขายแทน อย่างไรก็ตามก็ผ่านไปได้อีกปี พอปีคบบัญชีปีที่ 2 มีกำไรทุกคนในชุมชนเริ่มเห็นความสำคัญของการรวมตัวขึ้น และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในปีที่ 3 (ปี 2532-2533) เราได้ย้ายจากบ้านนายณรงค์ กว้างขวางมาก่อสร้างอาคารใหม่ในที่ดินของนายสนิท-นางศรีนวล คล่องใจ โดยเจ้าของที่ดินอนุญาตให้ปลูกสร้างและดำเนินกิจกรรมต่อไปโดยไม่คิดค่าตอบแทน มีการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง เช่น ในการขายสินค้าเราจ้างคนขาย 1 คนทุกอย่างดำเนินไปได้ด้วยดี หมอบานเย็น คีนาน ได้ประสานงานกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยองขอรับการสนับสนุนเป็นเงินกู้ปลอดดอกเบี้ย 30,000 บาท มาเพิ่มทุนให้กับร้านค้าชุมชน ทุกคนในชุมชนให้ความสนใจกิจกรรมร้านค้าชุมชน ผู้คนในชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร้านค้า มีงบพัฒนาชุมชนของตัวเองที่เรียกว่างบ “กองทุนพัฒนาบ้านจำรุง”

ในช่วงระหว่าง ปี 2533-2539 ได้เกิดกลุ่มกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นตามมาอีกหลายกิจกรรม ทั้งการสนับสนุนจากภาครัฐและกิจกรรมที่ชุมชนคิดขึ้นมาเอง ทุกกิจกรรมจะมารวมตัวกันที่ร้านค้าชุมชน ซึ่งชาวบ้านเรียกกันว่า “กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน” เปิดทำการวันที่ 30 กันยายน 2530

3. กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน เป็นแหล่งทุนของชุมชนในการขับเคลื่อนงานต่าง ๆ ขาดเหลือคืออาศัยแหล่งทุนที่นี่ โดยมีจุดเริ่มต้นจากการที่เมื่อ 17 ปีที่แล้ว เวลาที่ชุมชนต้องการพัฒนาหมู่บ้าน ไม่มีงบประมาณ ต้องใช้วิธีเรียกริเงินนำมาพัฒนา คณะกรรมการหมู่บ้านในขณะนั้น จึงคิดว่าต้องสร้างกองทุนพัฒนาขึ้นมาให้ได้ โดยใช้วิธีทำร้านค้าชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีรายได้

4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นกลุ่มที่ตั้งขึ้นตามแรงผลักดันของกรมส่งเสริมการเกษตร ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2536 เนื่องจากชาวบ้านประสบปัญหาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ กลุ่มสตรีในหมู่บ้านจึงรวมตัวกันหาวิธีเพิ่มมูลค่าผลผลิต ให้มีราคาดีขึ้น และเก็บผลผลิตไว้ได้นาน ได้รวบรวมสมาชิก จำนวน 20 คน ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม จัดหาวิทยากร มาอบรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร มีการฝึกทำทุเรียนทอด ทุเรียนกวน ฝักอบรมการผสมแม่ปูไข่ไว้ในสวนผลไม้ และสวนยางพารา และจำหน่ายให้กับผู้ที่สนใจ ปัจจุบันมีสมาชิก 30 คน มีเงินทุน 80,000 บาท

5. ชมรมอินทโชติการุณย์ เริ่มเมื่อปี 2535 จากแกนนำเยาวชน ประมาณ 10 คน นำโดย จำเอกอภิศ บูรณะเรช ร่วมกันคิดว่าเยาวชนควรจะมีกิจกรรมของตัวเอง มีเวทีพบปะพูดคุยกัน จากแกนนำเยาวชน ประมาณ 10 คน นำโดย จำเอกอภิศ บูรณะเรช ร่วมกันคิดว่าเยาวชนควรจะมีกิจกรรมของตัวเอง มีเวทีพบปะพูดคุยกัน ต่อมาเมื่อรวมตัวกันแล้ว มีคนในชุมชนเห็นว่าตัวเองน่าจะมีกลุ่มสังกัดบ้าง จึงขยายตัวจากเยาวชน มาเป็นทุกคนในชุมชนที่ต้องการมาร่วมเมื่อมีคนมาร่วมมากขึ้น จึงเกิดกิจกรรมการบริการต่าง ๆ ตามมา เช่น การบริการในงานสาธารณะในชุมชน ในช่วงนี้มีการพูดคุยกันว่าน่าจะมีการช่วยเหลือกันในรูปแบบของ ฌาปนกิจสงเคราะห์สมาชิกด้วย เมื่อสมาชิกตายหรือพ่อแม่สมาชิกตาย สมาชิกชมรมได้ออกมาช่วยกันบริการงานศพ เมื่อมีกิจกรรม ประเพณีอื่น ๆ ในชุมชน ทางคณะกรรมการหมู่บ้านจึงได้มอบหมายให้สมาชิกชมรมมาช่วยกันทำงาน ปี จ จ บ น มีสมาชิก 120 คน และมีเงินของชมรม 40,000 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. **ชมรมเปตองอินทโชติอำเภอแกลง** กีฬาเปตองเป็นกีฬาที่หน่วยงานทหาร (จำเอก อภิศ บูรณเรข) นำเข้ามาเล่นในหมู่บ้าน โดยสอนวิธีการเล่นให้แก่ชาวบ้านประชาชนมีความสนใจในการเล่นกีฬาเปตองจึงนัดกันตั้งเป็น ชมรมเปตองอินทโชติ ปี พ.ศ. 2538 ประชาชนส่วนใหญ่นิยมจะมาเล่นกันที่ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนบ้านจำรุง โดยใช้สนามซึ่งอยู่ด้านข้างของศูนย์ ฯ เป็นที่ทำกิจกรรม มีจำนวนชาวบ้าน ทั้งผู้สูงอายุ ชาวชน นักกีฬาวันละประมาณ 20-30 คน มาเล่นประลองมือทุกวัน และเมื่อมีการพัฒนาฝีมือดีขึ้น จึงได้จัดส่งเข้าแข่งขันในที่ต่าง ๆ

7. **กลุ่มผู้ใช้น้ำ** เป็นกลุ่มที่ตั้งขึ้นตามปัญหาของหมู่บ้าน (ปี 2537) เนื่องจากหมู่บ้านจำรุง เป็นหมู่บ้านที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักปลูกผลไม้เป็นจำนวนมาก มักประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำรดสวนผลไม้ กลุ่มชาวสวนผลไม้ จึงรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำ เมื่อปี พ.ศ. 2537 โดยจัดตั้งเพื่อมาจัดระเบียบการใช้น้ำของชาวสวน และปรับปรุงแหล่งน้ำในหมู่บ้านไม่ให้ตื้นเขิน การดำเนินงานมีเจ้าหน้าที่พัฒนากรมาเป็นที่ปรึกษาและสนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งนำมาเป็นทุนในการดำเนินงานสร้างอาชีพให้กับสมาชิก

8. **กลุ่มธนาคารขยะและสิ่งแวดล้อม** จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2548 จากการที่กลุ่มผู้ใช้น้ำซึ่งมีภาระหน้าที่ในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน ได้มีการหารือกันเวทีสภาหมู่บ้าน และเสนอแนวทางการจัดการเรื่องขยะว่าควรมีการจัดตั้งธนาคารขยะเพื่อรับผิดชอบเรื่องขยะในชุมชน ที่ประชุมเห็นดีด้วย จึงมอบหมายให้คณะทำงานกลุ่ม ผู้ใช้น้ำดำเนินการ มีการระดมทุน เบื้องต้น ด้วยการขายหุ้นให้กับสมาชิกที่สนใจ โดยใช้ฐานคนของกลุ่มผู้ใช้น้ำ เมื่อเปิดการขายหุ้น มีสมาชิก 91 ราย ได้เงินทุนเริ่มต้น 9,100 บาท ทางเครือข่ายองค์กรชุมชนบ้านจำรุง สมทบอีก 30,000 บาท (โครงการพลิกฟื้นวิถีชุมชน ปี 47-48) ปัจจุบัน เปิดชื่อทุกวันพุธ เวลา 13.00-16.00 น. มีคณะทำงานของกลุ่มธนาคารขยะ โดย กลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นที่เลี้ยงในการทำงาน

9. **กลุ่มที่พักรวมชน โฮมสเตย์** เกิดจากการที่กลุ่มผู้ใช้น้ำ ได้ขยายงานการสร้างอาชีพเสริมให้กับสมาชิกของกลุ่ม เพื่อต้องการให้บ้านสมาชิกมีความสะอาด สวยงาม และเป็นสถานที่รองรับผู้ที่มาศึกษาดูงานที่บ้านจำรุง โดยเริ่มตั้งแต่ปี 2547 รวมกลุ่มกันเรียนรู้เรื่องของการบริหารจัดการกลุ่ม การจัดทำที่พัก จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ ออกอากาศทางวิทยุชุมชน เริ่มมีผู้สนใจและเข้ามาพัก และได้รับการสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ในการพัฒนาคน และค้อยอดกิจกรรมในชุมชน ทำให้ขบวนการทำงานเข้มแข็งขึ้นมาตามลำดับ ทุกวันนี้มีผู้คนมาเรียนรู้ ศึกษาดูงานและพักในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

10. **ชมรมผู้สูงอายุ** ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 5 เมษายน พ.ศ.2543 โดยความริเริ่มจากเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยบ้านจำรุง เปิดรับสมาชิกอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป มีกิจกรรมต่างๆ ที่ทำได้แก่ ประชุมทุกวัน ที่ 5 ของเดือน ออกกำลังกาย ตรวจสอบสุขภาพเบื้องต้น วัดความดัน ชั่งน้ำหนัก ผลิตข้าวซ้อมมือ และอบสมุนไพร กิจกรรมการอบสมุนไพรนี้ ได้ดำเนินการ โดยผู้สูงอายุ เก็บค่าบริการครั้งละ 10 บาท เปิดให้บริการในช่วงฤดูหนาวของทุกปี ดำเนินการทุกวัน เว้นวันพระ

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ การเผยแพร่โดยไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรม

- การทำข้าวซ้อมมือ ชมรมผู้สูงอายุได้ร่วมกันผลิตอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำข้าวซ้อมมือด้วยตนเองโดยขายให้กับสมาชิกและประชาชนในหมู่บ้าน

- มีการจัดตั้งชมรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ของผู้สูงอายุ โดยสมาชิกจะเสียค่าสมัคร 50 บาท และเก็บเงินคนละ 100 บาท กรณีที่สมาชิกเสียชีวิต ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งสิ้น 75 คน มีวงเงินในการดำเนินงานประมาณ 50,000 บาท

11. **กลุ่มพัฒนาอาชีพ** ก่อตั้งเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ.2544 มีจำนวนสมาชิก 35 คน เป็นกลุ่มที่ตั้งขึ้นหลังจากได้งบประมาณจากกองทุนเพื่อสังคมจำนวน 150,000 บาท เพื่อนำมาสร้างอาชีพให้กับสมาชิก มีการจัดหาวิทยากรมาอบรมให้ความรู้กับสมาชิก ในเรื่องการบรรจุหีบห่อ การจัดหาตลาด การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร จัดหาอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมของกลุ่ม เช่น ตู้อบอบแห้ง ตู้อบขนม เครื่องกวนทุเรียน และเครื่องบรรจุหีบห่อ สำนักงานส่งเสริมการวิจัย ได้มาอบรมการทำเงาะตากแห้ง และทำขนมเค้กทุเรียน และทำผงทุเรียนอบแห้ง ให้กับสมาชิก

12. **กลุ่มเกษตรพื้นบ้าน** ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 มีสมาชิก 10 คน เป็นกลุ่มที่สนใจเรื่องเกษตรแบบผสมผสาน การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ สกัดสารชีวภาพเพื่อไล่แมลงไว้ใช้ในกลุ่ม และจำหน่ายให้กับผู้สนใจทำแปลงสาธิตการปลูกผักปลอดสารพิษ และได้เก็บผลผลิตปลอดสารพิษให้กับร้านส้มตำจ่ารุง โครที่มากินส้มตำจ่ารุง ที่มีรสชาติที่อร่อยแล้ว ยังได้รับประทานพืชผักปลอดสารพิษอีกด้วย

13. **กลุ่มเยาวชน** ก่อตั้งเป็นทางการเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ.2543 กรรมการหมู่บ้านได้ของบประมาณ จากองค์การบริหารส่วนตำบลเนินซ้อ จำนวน 15,000 บาท มาดำเนินการจัดอบรมให้กับเยาวชนในหมู่บ้าน ให้รักหมู่บ้านห่างไกลยาเสพติด เยาวชนจึงได้จัดตั้งกลุ่มเยาวชนขึ้น

14. **กลุ่มกองทุนเงินล้าน (กทบ.)** เป็นกลุ่มเงินทุนชุมชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลเมื่อปี พ.ศ. 2544 เป็นกองทุนเพื่อให้สมาชิกกู้ยืมเงิน เพื่อไปประกอบอาชีพมีการประชุมประชาคมเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการเข้ามาดำเนินงานและให้ชาวบ้านที่สนใจเข้าร่วมสมัครสมาชิก มีจำนวนสมาชิก 150 คน มีการประชุมทุก 3 เดือน วงเงินกู้ให้กู้ได้ครั้งละ ไม่เกิน 20,000 บาท ผ่อนชำระเป็นรายเดือน อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 ต่อปี มีสัจจะออมทรัพย์แล้วกว่า 30,000 บาท

15. **กลุ่มวิทยุชุมชน** เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นใหม่ในหมู่บ้าน ตามนโยบายของกองทุนเพื่อสังคม เพื่อต้องการให้ประชาชนที่มีความสนใจในการทำงานภาคสื่อ มีโอกาสได้ทำวิทยุของชุมชนเองจึงได้ดำเนินการพัฒนาเสียงตามสายเดิม ปรับตัวมาเป็นคณะทำงานวิทยุชุมชน มีจำนวนสมาชิกเริ่มต้น 15 คน ได้เข้ารับการอบรม เข้าร่วมเวทีของการเรียนรู้ ปัจจุบัน ออกอากาศทุกวัน ๆ ละ 3 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 12.00 น. ถึงเวลา 15.00 น. ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 10 ตำบล ออกอากาศในระบบ FM ความถี่ 103.75 MHz มีรัศมี 15 กิโลเมตร มีการอบรมชาวบ้านที่สนใจ มาผลิตรายการวิทยุ และอบรมช่างเทคนิคให้สามารถดูแลรักษาเครื่องส่งได้ กลุ่มวิทยุชุมชนจะทำหน้าที่บริหารจัดการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์เพื่อการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า เมื่อนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตให้เสียประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การผลิตรายการ และชักชวนคนมาผลิตรายการ มีผู้ผลิตรายการถึงทุกวันนี้กว่า 100 คน มีรายการที่ออกอากาศไปแล้วและกำลังออกอากาศมากกว่า 100 รายการ

16. กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้มีการจัดตั้งขึ้นตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุข มีการคัดเลือก อสม. ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2522 มีสมาชิกจำนวน 15 คน เป็นกลุ่มที่ความเข้มแข็งในระดับต้น ๆ ของหมู่บ้าน อสม. มีหน้าที่ดูแลสุขภาพของประชาชน เป็นผู้ช่วยหมอ เป็นผู้รณรงค์กิจกรรมสาธารณสุขด้านต่าง ๆ ร่วมประชุมแก้ไขปัญหาหมู่บ้าน ปัจจุบันมีศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน เป็นที่ทำการ อสม. (อยู่ภายในอาคารศูนย์การเรียนรู้) เปิดให้บริการทุกวันศุกร์ เวลา 13.00น.-16.00น. โดย อสม. จะมาปฏิบัติงานครั้งละ 3 คน ผลัดเปลี่ยนกันมาปฏิบัติงาน

17. กลุ่มรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นกลุ่มที่มีอยู่ดั้งเดิมในชุมชนมากกว่า 50 ปี แต่ไม่ได้มีการจัดตั้งเป็นระบบ ได้แต่มีการรวมตัวกันตามสภาพของการทำกิจกรรม ต่อมาเมื่อมีวิฤตชุมชนเกิดขึ้นจึงมีการนำเรื่องราวของ ศิลปะท้องถิ่น ศิลปินพื้นบ้าน ออกมาพูดคุยผ่านรายการวิทยุชุมชน จึงเกิดแนวคิดกันว่าน่าจะทำให้เป็นระบบ โดยเริ่มจากการรวมตัวของกิจกรรมกลองยาว เครื่องสาย หมอทำขวัญ เพลงท้องถิ่น ในปี 2547 ทางกลุ่มได้ประสานกับโรงเรียนวัดจำรุง เพื่อที่จะนำเรื่องราวของกลุ่มเข้าถ่ายทอดให้กับเด็กนักเรียน

18. กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาบ้านจำรุง จัดขึ้นตามนโยบายกรมการพัฒนาชุมชน ที่ต้องการให้สตรีในชุมชน ได้ใช้เวลาว่างจากอาชีพหลักของครอบครัว มารวมตัวกันประกอบอาชีพเสริม และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในชุมชน ร่วมกันพัฒนาชุมชนและพัฒนาศักยภาพของสตรีเอง ให้มีความรู้ ความสามารถในการที่จะแก้ไขปัญหาของชุมชนร่วมกันกับแกนนำชุมชน มีสมาชิกจำนวน 70 คน ทำกิจกรรมน้ำปลา กะปิ น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า

19. กองทุนสวัสดิการบ้านจำรุง เป็นกลุ่มที่ตั้งขึ้นใหม่ในปี 2548 เนื่องจากที่ประชุมสภาหมู่บ้านมีความเห็นว่า ควรจะจัดเงินในชุมชน มาช่วยสมาชิกในชุมชน เป็นช่วงเวลาที่เครือข่ายองค์กรชุมชนบ้านจำรุง ได้ทำงานร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จึงมีการนำแนวคิดการทำงานเรื่องสวัสดิการชุมชนมาสู่ชุมชน เบื้องต้นได้นำเงินจากกองทุนเงินล้าน 10,000 บาท มาจัดตั้งกองทุนสวัสดิการบ้านจำรุง และเปิดรับสมาชิกในชุมชน โดยให้สมาชิกสมทบปีละ 360 บาท กองทุนจะดูแลรับผิดชอบ 12 เรื่องที่รัฐดูแลไม่ทั่วถึง ซึ่งกำลังอยู่ในช่วงของการเรียนรู้การพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชุมชน

20. กลุ่มชาวนา การทำนาของชุมชนบ้านจำรุง ได้ห่างหายไปจากชุมชนเรื่อยมา จึงมีแนวคิดในการที่จะฟื้นฟูเรื่องของการทำนาปลอดสาร เรื่องของการผลิตข้าว ให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงสีชุมชนของกลุ่มผู้สูงอายุ การฟื้นฟูวัฒนธรรมวิถีชาวนา ให้เยาวชนรุ่นหลังได้รู้ในเรื่องของการทำนา ประวัติศาสตร์การทำนาของชุมชนบ้านจำรุง จึงมีการหารือกันในสภาหมู่บ้าน และได้ประสานงานกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนในการฟื้นฟูวิถีชาวนา เพื่อรวมกลุ่มกันในการดำเนินงานให้เป็นไปตามวิถีชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

21. **กลุ่มธนาคารชุมชนบ้านจำรุง** เกิดจากการที่กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ผู้ใช้น้ำ มีการออมทรัพย์กันมาอย่างต่อเนื่องทุกเดือน จนสมาชิกรับรู้ร่วมกันว่า ทุกวันที่ 1 ของเดือน ทุกคนจะมาออมเงิน โดยมีเวลา 1 ชั่วโมง จนมีคำขวัญของกลุ่มว่า “หนึ่งเดือน หนึ่งวัน หนึ่งชั่วโมง” จึงมีการหารือกันในสภาหมู่บ้านว่าจะพัฒนาเป็นธนาคารชุมชน และให้เครือข่ายองค์กรชุมชนบ้านจำรุง เป็นผู้ประสานงานในการนำความรู้สู่การดำเนินงานธนาคารชุมชน แต่งตั้งนายบรรจบ ตั้งมั่น เป็นผู้รับผิดชอบการทำงาน

22. **กลุ่มแปรรูปผลผลิต** เป็นการแปรรูปผลผลิตการเกษตรต่าง ๆ ในชุมชน ต่างคนต่างทำ - ต่างคนต่างขาย จึงคิดกันว่าควรจะรวมตัวกันในการดำเนินกิจกรรมเป็นกลุ่ม เพื่อให้มีมาตรฐานในการผลิต มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่วนสินค้าที่ผลิตเครือข่ายจะช่วยหาตลาดให้ ปัจจุบัน สินค้าได้วางขายที่ร้านส้มตำจำรุง สามารถทำรายได้ให้สมาชิกได้เป็นอย่างดี เมื่อมีผู้มาศึกษาดูงานที่ศูนย์การเรียนรู้บ้านจำรุง สมาชิกจะนำสินค้ามาขายสร้างรายได้เข้าชุมชน

23. **เครือข่ายองค์กรชุมชนบ้านจำรุง** เป็นองค์กรของชุมชนบ้านจำรุง ทำหน้าที่เชื่อมประสานงานกับ กลุ่มองค์กร ภาคีพัฒนา ทั้งภาครัฐ ท้องที่ ท้องถิ่น เอกชน และตัวแทนกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนจะมาเจอกันทุกสิ้นเดือน เพื่อสรุปการทำงานร่วมกัน ปัจจุบันชุมชนบ้านจำรุง กำลังพัฒนาในเรื่องของการเป็นศูนย์ข้อมูลชุมชนท้องถิ่น ร่วมกับมหาวิทยาลัยชีวิตจัดตั้งมหาวิทยาลัยบ้านนอกเพื่อการเรียนรู้ ของสังคม ณ ที่ศูนย์การเรียนรู้บ้านจำรุง

24. **กลุ่มรวมซื้อรวมขายยางพารา** เป็นกลุ่มกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการพูดคุยผ่านเวทีสภาหมู่บ้าน โดยมีแนวคิดที่ว่าพวกเราประกอบอาชีพทำสวนยางพาราแต่ไม่สามารถต่อรองหรือกำหนดราคาขายพาราที่เป็นธรรมได้ ถูกเอารัดเอาเปรียบเรื่องเครื่องซังที่ไม่ได้มาตรฐาน ปี 2548 ได้รับการส่งเสริมจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ต่อมามีการรวมตัวขึ้นเป็นกลุ่มรวมซื้อรวมขายยางพารา โดยใช้ทุนเบื้องต้นจากการส่งเสริมของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนและการระดมทุนกันเองในชุมชนเปิดกิจการ โดยมีทุกคนมีเจ้าของอย่างแท้จริง ปัจจุบันมีสมาชิก 199 คนทั้งที่เป็นชาวสวนยางพาราและไม่เป็นชาวสวนยางพาราช่วยกันบริหารจัดการกลุ่ม มีคณะทำงานจากการเลือกของสมาชิก มีทุนดำเนินการหมุนเวียนต่อวัน 400, 000 บาท เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงทั้งทางอ้อมต่อสมาชิกทั้งตำบล 3 ตำบล

วิถีชุมชนของบ้านจำรุง

1. มีลักษณะของการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งการดำเนินงาน มีแผนแม่บทชุมชนของตนเอง ซึ่งได้มาจากความต้องการของชุมชน และมีกิจกรรม/กลุ่ม เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ชุมชนประสบความสำเร็จ

2. ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง เสียสละ อดทน ซึ่งผู้นำบ้านจำรุงทุกคนถูกปลูกฝังให้รักบ้านเกิด เสียสละ เพื่อชุมชน

เอกสารชิ้นเอกสารที่ส่งมานี้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. กิจกรรม/กลุ่มที่ก่อตั้งขึ้นเป็นลักษณะที่เอื้อเพื่อซึ่งกันและกัน เหมือนวัฏจักร เช่น ชาวบ้านมีอาชีพทำสวนผลไม้ ก็จะมีกลุ่มแปรรูปผลผลิตมารับ มีร้านค้าชุมชนมารับในการจำหน่าย

4. กรรมการชุมชนบ้านจำรุงเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเนินฆ้อ ได้ผลักดันแผนพัฒนาของหมู่บ้านมีโอกาสเข้าสู่แผนของตำบล และทำให้มีการประสานการดำเนินงานได้โดยง่าย ได้รับการสนับสนุนจากตำบล สามารถนำงบประมาณมาใช้จ่ายตามแผนงาน

ลักษณะดังกล่าวทำให้บ้านจำรุง มีลักษณะพึ่งพิงตนเอง ทำให้สามารถลดปัญหาความยากจน และนำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ ลดค่าใช้จ่ายให้กับครัวเรือน การรวมกลุ่มทำให้พัฒนาศักยภาพของชุมชน เกิดกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชนให้เกิด การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา การจัดทำแผนชุมชนซึ่งเกิดจากชุมชนจะทำให้แก้ไขปัญหาความยากจนหรือปัญหาทางสังคมได้ตรงจุด

บ้านจำรุงยังได้ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน โดยทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมเป็นเจ้าของ คนในชุมชนใช้กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างการเรียนรู้ให้กับคนในชุมชน ซึ่งจะทำให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีกลยุทธ์ในการดำเนินงาน 7 ประการคือ

1. ยึดครอบครัวและชุมชนเป็นหลักตามแนวพระราชดำริ (ทฤษฎีใหม่)
2. ยึดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ
3. ยึดการรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย
4. ยึดการส่งเสริมการตลาดชุมชน
5. ยึดการจัดเวทีชาวบ้านเป็นหลัก “แบบคิดเอง ทำเอง”
6. ยึดหลักการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
7. ยึดท้องถิ่นเป็นฐาน ชุมชนเป็นทุน พหุภาคีเป็นพลัง

จากการดำเนินงานต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมในหมู่บ้าน ทำให้คนในชุมชนบ้านจำรุงดำเนินชีวิตได้พ้นความยากจน เพราะคนในชุมชนมีส่วนร่วม ได้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องของตนเองจากล่างสู่บน มีความอดทนในการเรียนรู้ในลักษณะพึ่งพาตนเอง แม้ว่าอาจจะไม่ได้ทั้งหมดก็ตาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพบรรยากาศในบ้านจำรุง

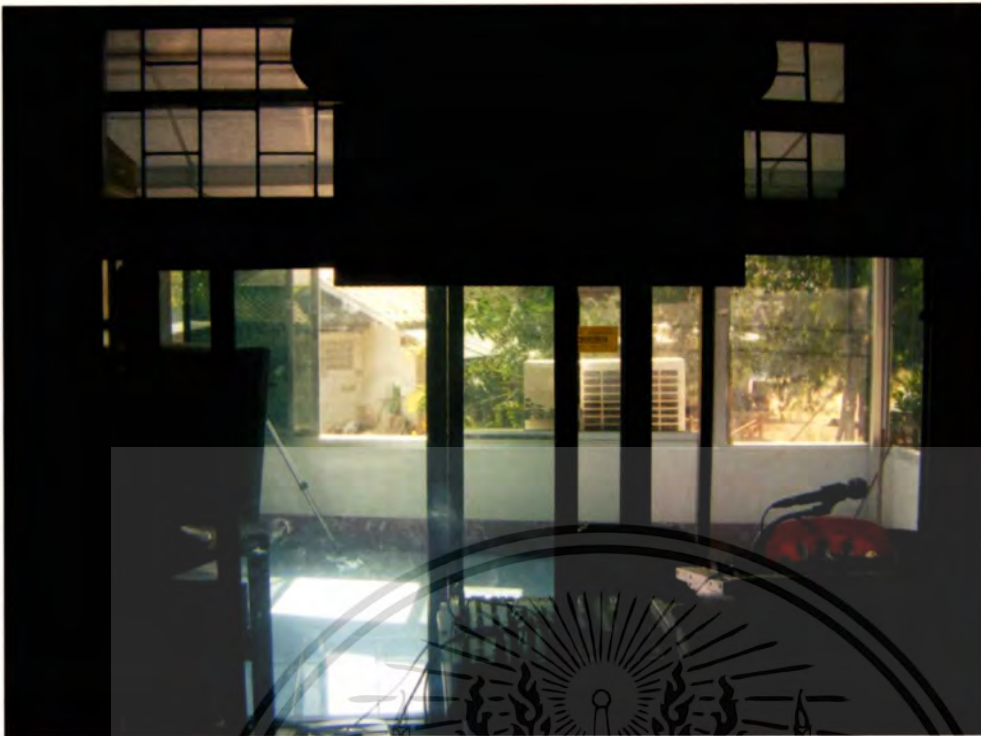
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

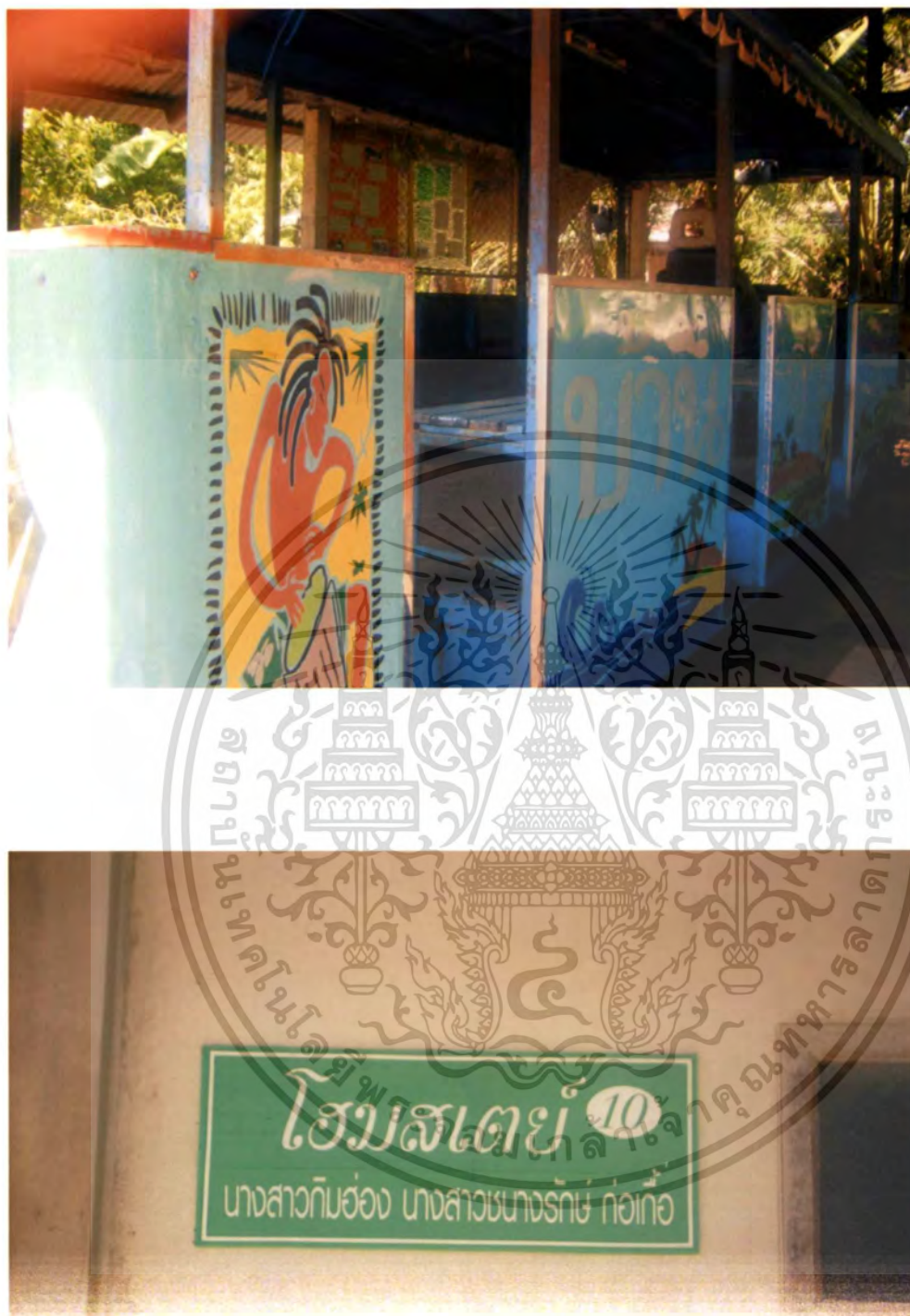
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เลขที่แบบสอบถาม

.....

แบบสอบถาม**เรื่อง การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชน****เกษตรบ้านจ่ารุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง****โดย นางสาวชิตชนก ตระกูลทิพย์ รหัส 49065706 นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาเทคนิคเกษตร****คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง**

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของสมาชิกในชุมชนเกษตรบ้านจ่ารุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในทุกภาคส่วนต่อไปในอนาคต

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากท่านในการตอบแบบสอบถาม โดยข้อมูลที่ได้อ้างอิงจะถูกรวบรวมไว้เป็นความลับ และนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการทำวิทยานิพนธ์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 3 การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน [ ] หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. เพศ

[ ] 1. ชาย

[ ] 2. หญิง

2. อายุ ..... ปี

3. สถานภาพสมรส

[ ] 1. โสด

[ ] 2. สมรส

[ ] 3. หย่าร้าง/หม้าย

[ ] 4. สมรสแยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา

[ ] 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ

[ ] 2. ประถมศึกษา

[ ] 3. มัธยมศึกษา

[ ] 4. ปวช./ปวส.

[ ] 5. ปริญญาตรี

[ ] 6. สูงกว่าปริญญาตรี

[ ] 7. อื่น ๆ (ระบุ) .....

5. สถานภาพทางสังคม

[ ] 1. เป็นหัวหน้ากลุ่ม

[ ] 2. เป็นสมาชิกกลุ่ม

[ ] 3. เป็นผู้ใหญ่บ้าน

[ ] 4. เป็นกำนัน

[ ] 5. เป็นอาสาสมัครชุมชน

[ ] 6. เป็นอบต.

[ ] 7. อื่น ๆ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. สถานภาพทางเศรษฐกิจ

ด้านรายได้

1. รายได้มากกว่ารายจ่าย   2. รายได้น้อยกว่ารายจ่าย   3. รายได้เท่ากับ

รายจ่าย

ด้านเงินออม

1. มีเงินออม   2. ไม่มีเงินออม

ด้านหนี้สิน

1. มีหนี้สิน   2. ไม่มีหนี้สิน

7. ท่านเคยได้ยินเรื่องราวเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก่อนหรือไม่

1. ไม่เคย   2. เคย

กรณีที่เคย ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากแหล่งใดมากที่สุด

- ด้านสื่อบุคคล 1. บุคคลในครอบครัว   2. เพื่อนบ้าน   3. พัฒนาการ
 4. นักวิชาการ   5. นักส่งเสริม   6. อื่น ๆ.....
- ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ 1. หนังสือพิมพ์   2. นิตยสาร/วารสาร   3. แผ่นพับ
 4. โบปปลิว   5. อื่น ๆ.....
- ด้านอิเล็กทรอนิกส์ 1. โทรศัพท์   2. วิทยุ
 3. อินเทอร์เน็ต   4. อื่น ๆ.....

คำชี้แจง เป็นการสอบถามข้อมูลในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (ตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 - พ.ศ.2552)

8. การฝึกอบรม ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงบ้างหรือไม่

1. ไม่เคย   2. เคย

- 2.1 ท่านเคยฝึกอบรมภายในชุมชนเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน.....ครั้ง
 2.2 ท่านเคยฝึกอบรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงภายนอกชุมชนจำนวน.....ครั้ง

9. การดูงาน ท่านเคยไปดูงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงบ้างหรือไม่

1. ไม่เคย   2. เคย

- 2.1 มีชุมชนอื่นเข้ามาดูงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนจำนวน.....ครั้ง
 2.2 ท่านเคยไปดูงานภายนอกชุมชนเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน.....ครั้ง

10. การสนับสนุนเงินทุน ในชุมชนของท่านเคยได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากภายนอกชุมชนหรือไม่

1. ไม่ทราบ   2. ไม่เคย   3. เคย จำนวน.....บาท

จากหน่วยงานใด

.....

ชุมชนของท่านเคยสนับสนุนเงินทุนของชุมชนให้กับชุมชนอื่น ๆ หรือหน่วยงานอื่น ๆ บ้างหรือไม่

1. ไม่ทราบ   2. ไม่เคย   3. เคย จำนวน.....บาท

ที่ใดบ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างหน้าข้อความที่ท่านคิดว่า ถูก และทำเครื่องหมาย X ลงในช่องว่างหน้าข้อความที่ท่านคิดว่า ผิด

2.1 ความรู้ความเข้าใจในด้านความพอประมาณ

- .....1. การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือยหรือไม่ใช้จ่ายเกินตัว
- .....2. การดำเนินชีวิตและการกระทำการใดๆตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาด้านจิตใจ
- .....3. พอเพียง คือ การพึ่งตนเอง ไม่พึ่งพาผู้อื่น ไม่คบค้าสมาคมกับคนอื่น
- .....4. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ได้เฉพาะสถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหรือภาวะข้าวยากหมากแพง
- .....5. การกู้เงินมาซื้ออสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้าน รถยนต์ เพื่อให้ทัดเทียมกับเพื่อนบ้านเป็นแนวทางปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- .....6. การปลูกผัก ผลไม้ ไว้กินเองในครัวเรือน เป็นการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- .....7. การนุ่งน้อย ห่มน้อย เป็นแนวทางการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- .....8. การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้ของแพงได้
- .....9. การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เป็นการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- .....10. การรักษาสິงของเครื่องใช้ในบ้านและซ่อมแซมของใช้ในบ้านให้ใช้ได้นาน ๆ จัดกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ความรู้ความเข้าใจในด้านความมีเหตุผล

- .....11. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ได้เฉพาะเกษตรกรเท่านั้น ไม่สามารถใช้ได้กับบุคคลทั่วไป
- .....12. เศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้ผลิตเพื่อบริโภคเองเท่านั้นแต่ไม่ส่งเสริมการผลิตเพื่อค้าขาย
- .....13. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นความรับผิดชอบของภาครัฐ ประชาชนเป็นผู้กระทำความตามนโยบายเท่านั้น
- .....14. การอบรม ให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการใช้จ่าย การประหยัดคอคอบกับสมาชิกในครอบครัว เป็นการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- .....15. การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและนำแต่ละความคิดเห็นมาพิจารณาใคร่ครวญให้รอบคอบอย่างมีเหตุผล คือ การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- .....16. การเล่น การพนัน เป็นการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- .....17. องค์ประกอบของความพอเพียง ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยอาศัยความรู้เพียงอย่างเดียวเป็นหลักในการปฏิบัติ
- .....18. การผลิตและจำหน่ายสินค้าเพื่อส่งออกจัดกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- .....19. การลด ละ เลิกเหล้าหรือจี้คว่าได้ปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- .....20. ในการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ ควรคำนึงถึงความพอใจ ความหุรหุรา ชื่อเสียงของสินค้าและบริการมากกว่าคำนึงถึงประโยชน์หรือความคุ้มค่า

2.3 ความรู้ความเข้าใจในด้านการมีภูมิคุ้มกัน

- .....21. การรวมกลุ่มกันเพื่อช่วยเหลือกันในสังคม เป็นการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- .....22. ผู้ที่ขยัน อดทน ใฝ่หาความรู้มาพัฒนาอาชีพของตนอยู่เสมอจักว่าได้ปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- .....23. การนำหลักศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- .....24. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต ชัดต่อแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- .....25. มีการวางแผนการใช้จ่ายในแต่ละเดือนเป็นแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- .....26. ปฏิบัติตนเป็นแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตามหลักศาสนา เป็นการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- .....27. การวางแผนทางการเงิน เพื่อรองรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นควรทำบัตรเครดิตไว้หลายๆใบ
- .....28. ตามหลักทฤษฎีใหม่ ในพื้นที่หนึ่งๆ ควรปลูกพืชชนิดเดียวกันเพื่อให้ได้ผลผลิตหลายๆ
- .....29. ควรมีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว เพื่อให้เกิดความอบอุ่นภายในครอบครัว
- .....30. การอบรม สั่งสอน แนะนำและตักเตือน ให้ความรู้แก่ผู้อยู่ในความดูแล เช่น บุตร ญาติพี่น้อง เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับสมาชิกในครัวเรือน

ตอนที่ 3 การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุดเพียงข้อละ 1 คำตอบ

ข้อที่	การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิต	น้อย	ค่อนข้างน้อย	ปานกลาง	ค่อนข้างมาก	มาก
1.	การประยุกต์ในระดับปัจเจก ความพอประมาณ ท่านมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอเพียงใด					
2.	ท่านมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินเพื่อให้มีเงินเก็บออมมากน้อยเพียงใด					
3.	ท่านมีการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น (เช่น การซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย การเที่ยวเตร่) มากน้อยเพียงใด					
4.	ท่านมีการดำรงชีวิตอย่างพอควร พออยู่ พอกิน สมควรตามอัตราและฐานะมากน้อยเพียงใด					
5.	ท่านรักษาสีของเครื่องใช้ในบ้านให้คงอยู่ในสภาพใช้งานได้นาน ๆ มากน้อยเพียงใด					
6.	ความมีเหตุผล ท่านใช้ที่ดินทำการเกษตรอย่างคุ้มค่ามากน้อยเพียงใด					
7.	ท่านใช้ทรัพยากรที่มีอย่างคุ้มค่าและให้เกิดประโยชน์สูงสุดมากน้อยเพียงใด					
8.	ท่านบริโภคสินค้าที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด					
9.	ท่านมีการกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี (เช่น แยกขยะ) มากน้อยเพียงใด					
10.	ท่านทำกิจกรรมการเกษตรที่หลากหลาย เช่นรูปแบบไร่นาสวนผสม เกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่มากน้อยเพียงใด					
11.	ท่านใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการเพิ่มผลผลิตทดแทนปุ๋ยเคมี (เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด) มากน้อยเพียงใด					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	การประจักษ์ประจักษ์ประจักษ์ประจักษ์ ในการดำเนินชีวิต	น้อย	ค่อนข้าง น้อย	ปานกลาง	ค่อนข้าง มาก	มาก
12.	ความมีภูมิคุ้มกัน สามารถพึ่งตนเองได้ มีจิตใจสาธารณะ เอื้ออาทร ประนีประนอมและนึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากน้อย เพียงใด					
13.	ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับ ชุมชน รู้จักหมั่นก้าถึงและมีการเรียนรู้ที่เกิดจากรากฐานที่ มั่นคงมากน้อยเพียงใด					
14.	ท่านมีการฟัง ดู อ่านข่าวเพื่อให้ทันเหตุการณ์และสิ่งที่ เป็นประโยชน์มากน้อยเพียงใด					
15.	ท่านใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการทำอาชีพเสริม มากน้อยเพียงใด					
16.	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการออม เช่น เป็นสมาชิกกลุ่ม ออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน กองทุน อื่นๆ และธนาคาร เป็นต้นมากน้อยเพียงใด					
17.	ท่านลด/เลิกการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและใช้วิธีการ ป้องกันกำจัด โดยวิธีการป้องกันกำจัดแบบผสมผสานแทน (เช่น ใช้พืชสมุนไพร) มากน้อยเพียงใด					
18.	ท่านลด ละ เลิก อบายมุข(เช่น การพนัน หอบ สุราและบุหรี่) มากน้อยเพียงใด					
19.	มีความรู้ ท่านได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง กับผู้อื่นมากน้อยเพียงใด					
20.	ท่านให้การอบรมกับสมาชิกภายในครอบครัวของท่านใน เรื่องต่าง ๆ อาทิ การใช้จ่าย และการรู้จักประหยัดคอออม สม่าเสมอเพียงใด					
21.	ท่านให้คำปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น มากน้อยเพียงใด					
22.	ท่านสนใจหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง อยู่เสมอมากน้อยเพียงใด					
23.	มีคุณธรรม ท่านดำเนินชีวิตประจำวันของท่าน โดยยึดหลักศาสนา เช่น ศีลห้า มากน้อยเพียงใด					
24.	ท่านเห็นว่าการดำเนินชีวิตในปัจจุบันคนเก่งควรเป็นผู้มี คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับใด					
25.	ท่านจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์ให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง อย่างเป็นธรรมสม่าเสมอเพียงใด					
26.	ท่านมีการปฏิบัติตัวเพื่อส่วนรวมสม่าเสมอเพียงใด					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต	น้อย	ค่อนข้าง น้อย	ปานกลาง	ค่อนข้าง มาก	มาก
27.	การประยุกต์ในระดับชุมชน ความพอประมาณ ท่านและคนในชุมชนของท่าน มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม เพื่อเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายให้กับครอบครัว เช่น ทำ น้ำยาล้างจาน/น้ำยาซักผ้า ทำปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยชีวภาพ หรือ กลุ่มแม่บ้านต่าง ๆ เป็นต้น สม่าเสมอเพียงใด					
28.	กลุ่มในชุมชนที่ท่านเป็นสมาชิกอยู่ มีการใช้จ่ายอย่างพอเพียง ไม่มีหนี้สินเลย มากน้อยเพียงใด					
29.	ในชุมชนมีการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ สม่าเสมอเพียงใด					
30.	ในชุมชนมีการดูแล รักษาแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำอื่นๆ สม่าเสมอเพียงใด					
31.	ความมีเหตุผล เมื่อมีปัญหาภายในชุมชน ท่านและคนในชุมชนของท่าน จะช่วยกันแก้ไขปัญหาโดยใช้สติปัญญาและเหตุผล ใคร่ครวญหาสาเหตุและแก้ไขปัญหาต่างๆ มากกว่าการ แก้ไขปัญหาโดยใช้กำลังหรือความรุนแรง มากน้อยเพียงใด					
32.	ในชุมชนมีการประชุมเพื่อวิเคราะห์ จัดทำเวทีประชาคม และจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมจากแผนสู่การปฏิบัติ คิดตามและประเมินผล					
33.	ในชุมชนมีการกำจัดของเสียอย่างถูกวิธี (เช่น แยกขยะ) มากน้อยเพียงใด					
34.	มีภูมิคุ้มกัน ในชุมชนมีกิจกรรมการออม เช่น กลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์ ออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน กองทุนอื่นๆและธนาคาร เป็นต้น มากน้อยเพียงใด					
35.	ท่านและคนในชุมชนของท่าน มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม เพื่อช่วยเหลือกันในชุมชนและสังคม เช่น กิจกรรมการรวมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ การจัดตั้งร้านค้าชุมชน กองทุนสวัสดิการต่าง ๆ เป็นต้น มากน้อยเพียงใด					
36.	ท่านและคนในชุมชนของท่าน มีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชนอื่น ๆ เช่น กิจกรรมต่อต้านสิ่งเสพติด กิจกรรมปลูกป่า เป็นต้น มากน้อยเพียงใด					
37.	มีความรู้ ในชุมชนมีการจัดการความรู้ร่วมกัน มากน้อยเพียงใด					
38.	ในชุมชนมีการพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของชาวบ้าน ให้สอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของชุมชน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	การประจักษ์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต	น้อย	ค่อนข้าง น้อย	ปานกลาง	ค่อนข้าง มาก	มาก
39.	มีคุณธรรม คนในชุมชน มีความรักและความเอื้ออาทรต่อสมาชิกใน ชุมชนและนอกชุมชน					
40.	ชุมชนของท่านมีความเสมอภาคกัน ไม่แบ่งชนชั้น ไม่แบ่ง พรรคแบ่งพวกกันมากนักน้อยเพียงใด					
41.	สมาชิกในกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนมีความซื่อสัตย์สุจริต มากนักน้อยเพียงใด					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นางสาวชิตชนก ตระกูลทิพย์
วัน เดือน ปีเกิด	26 พฤศจิกายน 2525
ที่อยู่	404 หมู่ 2 ตำบลเนินมะปราง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก 65190
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2547 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาพืชไร่ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คณะเกษตรศาสตร์บางพระ จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2553 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้